

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W ZSO NR 4 W RZESZOWIE**

Spis treści

I. Podstawa prawna:	4
II Wykaz procedur.....	5
1. Procedura udzielania poszkodowanym pierwszej pomocy przedlekarskiej i przedmedycznej	6
2. Procedura postępowania w razie wypadku	6
3. Procedury postępowania z uczniem przewlekle chorym	7
4. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia u ucznia nagłych niepokojących, uciążliwych objawów w zachowaniu nieadekwatnych do sytuacji	14
5. Procedura postępowania w przypadku przeżyć traumatycznych	15
6. Procedura postępowania w sytuacji pozostawienia ucznia niepełnoletniego bez opieki w kraju przez jego rodziców (prawnych opiekunów) na skutek ich wyjazdu krajowego lub zagranicznego.....	15
7. Procedury postępowania w przypadku zachowań agresywnych na terenie szkoły	16
8. Procedura postępowania w sytuacji stosowania cyberprzemocy	18
9. Procedura postępowania w sytuacji naruszenia godności osobistej, w tym nietykalności cielesnej nauczyciela lub pracownika szkoły	20
10. Procedura postępowania w przypadku kradzieży, przywłaszczenia lub innego czynu karalnego przeciwko mieniu	22
11. Procedura postępowania w przypadku posiadania przez ucznia na terenie szkoły przedmiotów niedozwolonych, zagrażających zdrowiu i życiu innych osób	23
12. Procedura postępowania wobec ucznia przebywającego w szkole pod wpływem alkoholu bądź środków psychoaktywnych	23
13. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel bądź inny pracownik szkoły znajduje na terenie obiektu substancję przypominającą wyglądem narkotyk	24
14. Procedura postępowania w przypadku, gdy istnieje podejrzenie, że na terenie szkoły znajduje się uczeń posiadający lub rozprowadzający środki odurzające	24
15. Procedura postępowania w przypadku posiadania przez ucznia lub/i spożywania na terenie szkoły lub poza nią wyrobów tytoniowych, e-papierosów .	25
16. Procedura postępowania w przypadku przedłużającej się (lub powtarzającej się) nieobecności ucznia	26
17. Procedura interwencyjna w przypadku wagarów	27
18. Procedura interwencyjna w przypadku licznych spóźnień na zajęcia.....	28
19. Procedura usprawiedliwiania nieobecności ucznia	28

20. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia popełnienia czynu karalnego	29
21. Procedura współpracy z kuratorem ucznia	29
22. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o uczniu, używa alkoholu lub innych środków uzależniających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.....	30
23. Procedura postępowania w przypadku, gdy uczeń niszczy mienie szkoły	30
24. Procedura interwencyjna w przypadku braku zmiany obuwia	31
25. Procedura postępowania wobec ucznia sprawiającego szczególne problemy wychowawcze	31
26. Procedura postępowania w przypadku samookaleczeń ucznia	32
27. Postępowanie w przypadku próby lub/i śmierci samobójczej.....	33
28. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej).....	34
29. Procedura postępowania w przypadku nieuzasadnionego przebywania osoby nieupoważnionej na terenie szkoły	34
30. Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia napastników do obiektu ..	34
31. Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego	35
32. Procedura postępowania po wybuchu bomby.....	35
33. Procedura przeniesienia ucznia do klasy równoległej.....	35
34. Procedura postępowania w przypadku skreślenia pełnoletniego ucznia z listy uczniów	37
35. Procedura tworzenia i wdrażania wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego	40
36. Procedura współpracy z rodzicami (opiekunami prawnymi).....	44

I. Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1991 r. Nr 95 poz. 425 tom 1, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 Nr 88 poz. 553).
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 Nr 9, poz. 59).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382 z późn. zm.).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 6, poz. 68 i 69, z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r. poz. 335 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. , poz. 487 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016r. poz. 224 ze zm.).
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249 z późn. zm.).
12. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 Nr 10, poz. 55 z późn. zm.).
13. USTAWA z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023.2151 z późn. zm.)
14. Zarządzenie Nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich (Dz. Urz. KGP Nr 11, poz. 64, z późn. zm.).
15. Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw Dz. U. z 2023 r. poz. 535).
16. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 967 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 730).

II Wykaz procedur

1. O obowiązujących w szkole procedurach wychowawcy klas informują:
  - 1) uczniów, podczas pierwszych lekcji wychowawczych,
  - 2) rodziców, podczas pierwszego spotkania z rodzicami w każdym roku szkolnym.
2. Powyższe procedury są dostępne w gabinecie Dyrektora Szkoły, Wicedyrektorów Szkoły, w pokoju nauczycielskim szkoły, w gabinetach pedagogów szkolnych, w gabinecie higienistki szkolnej, w bibliotece szkolnej oraz na stronie internetowej szkoły.
3. Każdorazowe wdrożenie procedury wymaga jej udokumentowania przez osoby interweniujące (protokół, dziennik elektroniczny, notatka służbowa).

1. Procedura udzielania poszkodowanym pierwszej pomocy przedlekarskiej i przedmedycznej

1. Pierwszej pomocy przedlekarskiej udziela osobie poszkodowanej głównie higienistka szkolna.
2. Pod nieobecność higienistki szkolnej pomocy osobie poszkodowanej udziela pracownik szkoły.
3. Pierwsza pomoc przedmedyczna w przypadku osób nieposiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku, ułożenia osoby poszkodowanej w odpowiedniej pozycji, wykonania masażu serca oraz ewentualnie sztucznego oddychania, niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia.
4. W sytuacji, gdy pomocy przedmedycznej udziela nauczyciel prowadzący w tym samym czasie zajęcia edukacyjne z grupą uczniów, ustala on dla tej grupy opiekuna.
5. O przypadku udzielania pierwszej pomocy należy bezzwłocznie poinformować Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły.
6. Jeżeli osobą poszkodowaną jest uczeń, Dyrektor lub Wicedyrektor Szkoły, albo upoważniona przez niego osoba, natychmiast powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia oraz, w razie konieczności, pogotowie ratunkowe.
7. Po przybyciu do szkoły rodzice (opiekunowie prawni) lub lekarz pogotowia ratunkowego przejmują odpowiedzialność za ucznia.

2. Procedura postępowania w razie wypadku

Nauczyciel, bądź inny pracownik szkoły, będąc świadkiem wypadku ucznia na terenie szkoły:

1. niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy;
2. nie dopuszcza do zajęć lub przerywa je wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów;
3. niezwłocznie powiadamia Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, społecznego inspektora pracy oraz higienistkę szkolną;
4. jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą – prosi o nadzór nad swoimi uczniami nauczyciela uczącego w najbliższej sali, lub innego pracownika szkoły.
5. Nauczyciel, bądź inny pracownik szkoły, będąc świadkiem wypadku ucznia na terenie szkoły udziela pierwszej pomocy i:
  - w przypadku, gdy uczeń nie uskarża się na ból i nie widać na ciele żadnych urazów – można zaprowadzić ucznia na lekcję – należy jednak poinformować o zdarzeniu wychowawcę klasy, który monitoruje stan ucznia do końca jego pobytu w szkole, w razie zgłoszenia przez ucznia jakichkolwiek dolegliwości, przekazuje ucznia pod opiekę higienistki szkolnej i powiadamia rodziców/opiekunów prawnych;
  - w przypadku, gdy uczeń uskarża się na ból lub widać na ciele urazy – należy bezwzględnie przekazać ucznia pod opiekę higienistki szkolnej i powiadomić rodziców/opiekunów prawnych o zdarzeniu;

- w przypadku doznania poważnego urazu – należy niezwłocznie przekazać ucznia pod opiekę higienistki szkolnej, poinformować Dyrektora/Wicedyrektora Szkoły, który wzywa Pogotowie Ratunkowe oraz zobowiązuje rodziców do natychmiastowego przybycia;
  - w przypadku, gdyby Pogotowie Ratunkowe musiało zabrać poszkodowanego do szpitala, a nie byłoby jeszcze przy nim rodziców/opiekunów prawnych – osoba wyznaczona przez Dyrektora Szkoły udaje się z uczniem i pozostaje przy nim do momentu przybycia rodziców.
6. Nauczyciel, bądź inny pracownik szkoły, będąc świadkiem wypadku ucznia na terenie szkoły ma obowiązek ustalić wspólnie z wychowawcą lub szkolnymi specjalistami okoliczności wypadku – porozmawiać z poszkodowanym uczniem, świadkami wypadku, przeanalizować zapis szkolnego monitoringu, itp., oraz uzupełnić dokumentację dotyczącą wypadku i podjętych w tej sprawie czynności.
  7. O każdym wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym Dyrektor lub Wicedyrektor Szkoły zawiadamia niezwłocznie organ prowadzący, organ nadzorujący oraz prokuraturę.
  8. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor zawiadamia niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
  9. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor lub Wicedyrektor Szkoły zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin.
  10. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

3. Procedury postępowania z uczniem przewlekle chorym

Opracowano na podstawie publikacji: Ośrodka Rozwoju Edukacji, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Zdrowia, Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania – „One są wśród nas”.

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory, należy:

1. pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu;
2. zorganizować szkolenie kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym uczniem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów, czy ataku choroby;
3. wspólnie z rodzicami, higienistką szkolną i pracownikami szkoły opracować procedury postępowania w stosunku do chorego ucznia na co dzień, oraz w przypadku zaostrzenia objawów czy ataku choroby;
4. procedury te mogą uwzględniać m.in.: przypominanie lub pomoc w przyjmowaniu leków, wykonywanie pomiarów poziomu cukru, regularne przyjmowanie posiłków, sposoby reagowania itp., powinny też określać formy stałej współpracy z rodzicami (opiekunami prawnymi) ucznia oraz zobowiązanie wszystkich pracowników placówki do bezwzględności ich stosowania;
5. wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
6. w przypadku nasilenia choroby podczas pobytu w szkole Dyrektor lub Wicedyrektor

szkoły, higienistka lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

UCZEŃ Z ASTMĄ

Astma oskrzelowa jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci. Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.

OBJAWY

Jednym z podstawowych objawów jest duszność jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Gdy duszność jest bardzo nasiloną możemy zauważyć, że usta a także inne części ciała są zasinione. Konsekwencją zwężenia oskrzeli jest pojawienie się świszczącego oddechu. Częstym objawem astmy oskrzelowej jest kaszel. Najczęściej jest to kaszel suchy, napadowy, bardzo męczący.

PRZYCZYNY ATAKU

Zaostrzenie astmy może być wywołane przez kontakt z alergenami bądź z substancjami drażniącymi drogi oddechowe, wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

POSTĘPOWANIE:

1. W przypadku wystąpienia duszności należy pomóc uczniowi przyjęć wziewny lek rozkurczający oskrzela, zgodnie z zaleceniem lekarza.
2. W przypadku objawów ciężkiej duszności należy pomóc uczniowi przyjęć jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10-20 sekund.
3. Po udzieleniu pomocy w wykonaniu 1 pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców o wystąpieniu zaostrzenia.
4. W przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać Pogotowie Ratunkowe.
Uczeń w tym czasie pozostaje pod opieką pracownika szkoły.
5. Dodatkowo, bardzo ważne jest zapewnienie uczniowi spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

NAKAZY:

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Uczeń, który ma objawy po wysiłku, powinien przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek i należy mu o tym przypomnieć, w razie potrzeby.
3. Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
4. W przypadku wystąpienia objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić uczniowi zażyć środek rozkurczowy.

ZAKAZY:

1. Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych.
2. W okresie pylenia roślin uczniowie z pyłkowicą, nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinni uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto.
3. Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
4. W klasach, gdzie odbywają się lekcje, nie powinno być zwierząt futerkowych.

OGRANICZENIA:

1. Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.

2. Uczeń uczulony na pokarmy powinien mieć adnotacje od rodziców, jakie pokarmy mogą wywołać objawy uczulenia.

Bardzo ważny jest dobry kontakt szkoły z rodzicami po to, aby wspólnie zapewnić uczniowi bezpieczne warunki nauki i pobytu w szkole. Pozwoli to zmniejszyć nadopiekuńczość rodziców a uczniowi rozwijać samodzielność i zaufanie do własnych możliwości i umiejętności. Tylko współdziałanie szkoły z rodzicami i lekarzem prowadzącym pomoże prawidłowo funkcjonować uczniowi z astmą oskrzelową w środowisku, gdzie spędza wiele godzin w ciągu dnia.

UCZEŃ Z CUKRZYCĄ

Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi – większy od 250mg%). Obecnie w Polsce wśród dzieci i młodzieży dominuje cukrzyca typu 1 – ten typ cukrzycy ma podłoże genetyczne i autoimmunologiczne. Cukrzyca nie jest chorobą zakaźną, nie można się nią zarazić przez kontakt z osobą chorą.

Najczęstsze objawy to wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu oraz chudnięcie.

W chwili obecnej, w warunkach poza szpitalnych, jedynym skutecznym sposobem podawania insuliny jest wstrzykiwanie jej do podskórnej tkanki tłuszczowej (za pomocą pena, pompy). Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiegokolwiek funkcjonowanie ucznia, tylko wymaga właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączone z ruchem są korzystne dla dzieci chorych na cukrzycę. Wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny, pomagają rozwijać samodyscyplinę, dają przyjemność i satysfakcję.

Najważniejszym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenia stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 60 mg%). Do działań w ramach samokontroli należą: badanie krwi i moczu, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja wyników badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów jakie pojawiają się przy hipoglikemii i hiperglikemii. W każdej szkole powinien znajdować się „kącik” dla ucznia z cukrzycą, czyli ustronne miejsce, w którym uczeń z cukrzycą będzie mogło spokojnie, bezpiecznie i higienicznie wykonać badanie krwi oraz wykonać wstrzyknięcia insuliny.

OBJAWY HIPOGLIKEMII – niedocukrzenia:

1. Bładość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk.
2. Ból głowy, ból brzucha.
3. Szybkie bicie serca.
4. Uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia.
5. Osłabienie, zmęczenie.
6. Problemy z koncentracją, zapamiętywaniem.
7. Chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie ucznia.
8. Napady agresji lub wesołkowatości.
9. Ziewanie/senność.
10. Zaburzenia mowy, widzenia i równowagi.

11. Zmiana charakteru pisma.
12. Uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania.
13. Kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ

– uczeń jest przytomny, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

1. Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.
2. Podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód, **NIE WOLNO** zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego).
3. Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach.
4. Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIO – CIĘŻKIEJ

– uczeń ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje bezwzględnej pomocy osoby drugiej:

1. Oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie.
2. Jeżeli może połykać, podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w ½ szklanki wody, coli, soku).
3. Jeżeli nie może połykać postępujemy tak, jak w przypadku glikemii ciężkiej.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ

– uczeń jest nieprzytomny, nie ma z nim kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki.

Uczniowi, który jest nieprzytomny **NIE WOLNO!** podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust!!!

1. Układamy ucznia na boku.
2. Wstrzykujemy domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie.
3. Wzywamy pogotowie ratunkowe.
4. Kontaktujemy się z rodzicami ucznia.
5. Dopiero gdy uczeń odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinien odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).
6. U ucznia leczonego pompą:
  - zatrzymaj pompę,
  - potwierdź hipoglikemię,
  - jeżeli uczeń jest przytomny podaj węglowodany proste,
  - odczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste,
  - jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włącz pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone,
  - jeżeli uczeń jest nieprzytomny lub ma drgawki połóż go w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk z glukagonu i wezwij karetkę pogotowia. Po epizodzie hipoglikemii nie zostawiaj ucznia samego! Uczeń nie może podejmować wysiłku fizycznego, dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią!

OBJAWY HIPERGLIKEMII

1. Wzmoczone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
2. Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
3. Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia.
4. Jeżeli do ww. objawów dołączają: ból głowy, ból brzucha, nudności i wymioty, ciężki oddech – może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej.

Należy wtedy bezzwłocznie:

- Zbadać poziom glukozy.
- Skontaktować się z rodzicami lub wezwać Pogotowie.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII

1. Podajemy insulinę (tzw. dawka korekcyjna).
2. Uzupełniamy płyny (uczeń powinien dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna).
3. Samokontrola (badanie moczu na obecność cukromoczu i ketonurii, po około 1 godz. należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii).
4. W razie stwierdzenia hiperglikemii uczeń nie powinien jeść, dopóki poziom glikemii się nie obniży.

Niezbędnik szkolny, czyli co uczeń z cukrzycą zawsze powinien mieć ze sobą w szkole:

1. Pen – „wstrzykiwacz” z insuliną.
2. Pompę insulinową, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy.
3. Nakłuwacz z zestawem igieł.
4. Glukometr z zestawem pasków oraz gazików.
5. Plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski.
6. Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć wf w danym dniu.
7. Dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.
8. Telefon do rodziców.
9. Informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że uczeń choruje na cukrzycę.
10. Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku).

Szkolny kodeks praw ucznia z cukrzycą

Każdemu uczniowi z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w szkole:

1. Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji.
2. Możliwość podania insuliny.
3. Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobista pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję.
4. Właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym z higienistką szkolną i rodzicami ucznia.
5. Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania lekcji.
6. Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych.
7. Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego

oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach.

UCZEŃ Z PADACZKĄ

Padaczka określamy skłonność do występowania nawracających, nieprovokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowo występujące zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi. Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości. Napady padaczkowe dzieli się na napady pierwotnie uogólnione oraz napady częściowe (zlokalizowane).

Napady pierwotnie uogólnione

1. Napady nieświadomości, najczęściej kilkusekundowa utrata kontaktu z otoczeniem. Atypowym napadom nieświadomości mogą towarzyszyć mruganie lub gwałtowne ruchy o niewielkim zakresie w obrębie ust.
2. Napady atoniczne – napady spowodowane nagłym i krótkotrwałym obniżeniem napięcia mięśniowego w określonych grupach mięśni.
3. Napady toniczne – występuje głównie u małych dzieci zazwyczaj podczas zasypiania lub budzenia; charakteryzują się nagłym, symetrycznym wzrostem napięcia mięśni w obrębie kończyn i tułowia.
4. Napady toniczno-kloniczne – w fazie tonicznej dochodzi do nagłej utraty przytomności, skurczu mięśni, zatrzymania oddechu; faza kloniczna charakteryzuje się rytmicznymi, gwałtownymi skurczami mięśni kończyn i tułowia, następnie przechodzi w kilkuminutową śpiączkę.
5. Napady kloniczne – napady głównie u niemowląt i małych dzieci, częściej w przebiegu gorączki, cechują je symetryczne skurcze mięśni kończyn występujące seriami.
6. Napady miokloniczne – charakteryzują się gwałtownymi synchronicznymi skurczami mięśni szyi, obręczy barkowej, ramion i ud przy względnie zachowanej świadomości chorego.

Napady częściowe

1. Napady częściowe z objawami prostymi – świadomość w czasie napadów jest na ogół zachowana, zwykle napady dotyczą określonej okolicy np. ręki lub ust.
2. Napady częściowe z objawami złożonymi – niektórym napadom mogą towarzyszyć zaburzenia świadomości o charakterze omamów i złudzeń; pacjent ma wrażenie, że już znajdował się w danej sytuacji życiowej lub przeciwnie, że nie zna sytuacji i przedmiotów, z którymi w rzeczywistości się już stykał, do tego typu napadów zaliczane są także napady psychoruchowe z towarzyszącymi im różnymi automatyzmami (cmokanie), u dzieci mogą niekiedy występować napady nietypowe, manifestujące się klinicznie bólami brzucha, głowy, omdleniami, napadami lęku itp.
3. Napady częściowe wtórnie uogólnione – rozpoczynają się zwykle od napadowych mioklonicznych lub klonicznych skurczów ograniczonych do określonych grup mięśni, aby następnie rozprzestrzenić się i doprowadzić do wtórnie uogólnionego napadu toniczno-klonicznego (tzw. napadu dużego).
4. Zespoły padaczkowe wieku dziecięcego – zespół Westa, zespół Lennoxa-Gastauta, dziecięca padaczka nieświadomości (piknolepsja), padaczka Rolanda, młodzieńcza padaczka nieświadomości, zespół Janza, padaczka odruchowa, omdlenia odruchowe, napady rzekomopadaczkowe.

Leczenie padaczki jest procesem przewlekłym, wymaga systematycznego, codziennego

podawania leków. Nagłe przerwanie leczenia, pominięcie którejś dawki, może zakończyć się napadem lub stanem padaczkowym. Z tego powodu tak ważne jest, aby pacjent mógł systematycznie przyjmować leki. W trakcie włączania leczenia lub jego modyfikacji uczeń może wykazywać objawy senności, rozdrażnienia, zawrotów głowy.

W RAZIE WYSTĄPIENIA NAPADU NALEŻY:

1. Przede wszystkim zachować spokój.
2. Ułożyć ucznia w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku.
3. Zabezpieczyć ucznia przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
4. Asekurować w czasie napadu i pozostać z uczniem do odzyskania pełnej świadomości.

NIE WOLNO!

1. Podnosić ucznia.
2. Krępować jego ruchów.
3. Wkładać cokolwiek między zęby lub do ust.

Pomoc lekarska jest potrzebna, jeżeli był to pierwszy napad w życiu lub napad trwał dłużej niż 10 minut, albo jeśli po napadzie wystąpiła długo trwająca gorączka, sugerująca zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Uczniom, chorym na padaczkę trudniej jest wykorzystać w pełni swoje możliwości edukacyjne z przyczyn medycznych i społecznych. Narażone są na wyższy poziom stresu wynikający z obawy przed napadem i komentarzami, stąd też częściej występują u nich cechy zespołu nadpobudliwości psychoruchowej, trudności w czytaniu i pisaniu oraz inne trudności szkolne. W razie narastających trudności szkolnych, trzeba zapewnić uczniowi możliwość douczania, zorganizować odpowiednio czas na naukę, z częstymi przerwami na odpoczynek, modyfikować i zmieniać sposoby przyswajania wiadomości szkolnych. Nie należy z zwalniać ucznia z zajęć wychowania fizycznego ani z zabaw i zajęć ruchowych w grupie rówieśników. Należy jedynie dbać o to, aby nie dopuszczać do nadmiernego obciążenia fizycznego i psychicznego. Gdy zdarzają się napady, uczeń powinien mieć zapewnioną opiekę w drodze do i ze szkoły.

UCZEŃ PRZEWLEKLE CHORY

Choroba przewlekła to proces patologiczny trwający ponad 4 tygodnie, cechujący się brakiem nasilonych objawów chorobowych. Długotrwała choroba i częste hospitalizacje mogą okresowo uniemożliwiać choremu uczniowi przebywanie w grupie rówieśników, a także zaspokajanie wielu ważnych potrzeb psychicznych, fizycznych i społecznych.

Szkoła pełni w życiu chorego ucznia szczególną rolę. Jest to miejsce, w którym może się uczyć, bawić, rozwijać swoje zdolności i umiejętności, może przeżywać radość i dumę ze swojej aktywności, a także budować dobre relacje z innymi uczniami. Obecność przyjaznych nauczycieli i rówieśników jest bardzo ważna dla prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego chorego ucznia. Niezwykle ważne jest przekazanie nauczycielom informacji o wpływie choroby ucznia na jego funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne. Niektóre leki mogą działać pobudzająco, inne usypiająco. Może to mieć wpływ na zachowanie się ucznia lub możliwość efektywnego uczenia się.

Dzięki informacjom od rodziców i lekarzy, nauczyciel może poznać chorobę ucznia w takim zakresie, aby w razie potrzeby, w odpowiednim czasie, udzielić mu niezbędnej pomocy i wsparcia oraz zapewnić bezpieczne warunki na terenie szkoły. Należy także dostosować metody i formy nauczania do potrzeb i aktualnych możliwości chorego ucznia. Wzajemne kontakty pomiędzy szkołą i rodzicami powinny być stałe i systematyczne, oparte na zaufaniu, spokojnej, wzajemnej wymianie informacji oraz współpracy i zrozumieniu.

Główne sposoby pomocy przewlekle choremu uczniowi na terenie szkoły:

1. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego.
2. Pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie nowych umiejętności.
3. Budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych.
4. Przygotowanie uczniów zdrowych na spotkanie chorego kolegi.
5. Traktowanie chorego ucznia jako pełnoprawnego członka klasy.
6. Uwrażliwianie uczniów zdrowych na potrzeby i przeżycia ucznia chorego.
7. Uwrażliwianie ucznia chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów.
8. Motywowanie do kontaktów i współdziałania.
9. Rozwijanie zainteresowań, samodzielności ucznia.
10. Dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągnięcia sukcesów.
11. Motywowanie do aktywności.

4. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia u ucznia nagłych niepokojących, uciążliwych objawów w zachowaniu nieadekwatnych do sytuacji

1. Nawiązanie kontaktu z uczniem w celu pozyskania informacji o jego samopoczuciu i ewentualnej przyczynie wystąpienia niepokojących objawów. W razie potrzeby próba uciszenia, uspokojenia ucznia i przywołania go do porządku przez nauczyciela.
2. Jeżeli uczeń nie reaguje na upomnienia, zawiadomienie Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, wychowawcy, pedagoga, higienistki szkolnej.
4. Podjęcie działania zmierzającego do zapewnienia bezpieczeństwa uczniowi oraz pozostałym dzieciom. Odizolowanie ucznia od rówieśników w taki sposób, aby pozostawał on pod opieką nauczyciela lub innego pracownika szkoły w osobnym pomieszczeniu bez obecności innych uczniów.
5. Rozmowa osoby interweniującej z uczniem celem ustalenia przyczyny jego zachowania.
6. Telefoniczny kontakt z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia, poinformowanie ich o zachowaniu ucznia, i w przypadku braku poprawy stanu zdrowia wezwanie pogotowia ratunkowego.
7. W przypadku wezwania pogotowia ratunkowego do szkoły należy dostosować się do zaleceń lekarza (ratownika medycznego), który diagnozował ucznia.
8. Przekazanie ucznia rodzicom (prawnym opiekunom) może nastąpić w przypadku, gdy: 1) nie wzywano pogotowia ratunkowego i brak jest niepokojących objawów zdrowotnych u ucznia; 2) wzywano pogotowie ratunkowe i przybyły lekarz (ratownik medyczny) nie zdecydował inaczej.
9. W sytuacji podjęcia przez lekarza pogotowia ratunkowego (ratownika medycznego) decyzji o przewiezieniu ucznia do szpitala i nieprzybycia w tym czasie do szkoły jego rodzica

(prawnego opiekuna), wyznaczony przez Dyrektora lub wicedyrektora nauczyciel lub inny pracownik szkoły towarzyszy uczniowi w celu sprawowania nad nim dalszej opieki do momentu przybycia do niego jego rodzica (prawnego opiekuna).

10. Dalsze działania podejmowane przez pracowników szkoły polegają na monitorowaniu sytuacji ucznia oraz byciu w stałym kontakcie osobistym lub/i telefonicznym z rodzicami (opiekunami prawnymi).

5. Procedura postępowania w przypadku przeżyć traumatycznych

1. W sytuacji, gdy uczeń utracił w wyniku śmierci osobę bliską lub w przypadku innych zdarzeń traumatycznych (m.in. choroba, wypadek, trudna sytuacja losowa), ucznia obejmuje się pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole.
2. W razie zaistnienia potrzeby udzielenia dodatkowej pomocy specjalistycznej, uczniowi lub/i jego rodzicom (prawnym opiekunom) pedagog lub inny szkolny specjalista przekazuje listę instytucji pomocowych.
3. Dalsze działania podejmowane przez pracowników szkoły polegają na monitorowaniu sytuacji ucznia oraz byciu w stałym kontakcie osobistym lub/i telefonicznym z rodzicami (opiekunami prawnymi).

6. Procedura postępowania w sytuacji pozostawienia ucznia niepełnoletniego bez opieki w kraju przez jego rodziców (prawnych opiekunów) na skutek ich wyjazdu krajowego lub zagranicznego

1. Obowiązkowe przekazanie do Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły przez rodziców (prawnych opiekunów) ucznia opuszczających miejsce zamieszkania informacji o osobie, która będzie sprawować opiekę nad ich uczniem – uczniem szkoły.
2. W przypadku dłuższej nieobecności informacja, o której mowa w pkt 1 powinna być przedstawiona w formie pisemnej i mieć charakter decyzji o ustanowieniu opiekuna prawnego, wydanej przez właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia sąd rejonowy, wydział rodzinny i nieletnich.
3. W przypadku krótszych nieobecności rodziców (opiekunów prawnych) dopuszcza się, by ww. informacja była potwierdzona notarialnie.
4. Zobowiązanie wychowawcy klasy otrzymującego informację o nieobecności rodziców (prawnych opiekunów) ucznia do przekazywania jej Dyktorowi lub Wicedyktorowi Szkoły i pedagogowi lub innemu specjalście na bieżąco.
5. W sytuacji, gdy szkoła pozyskuje informację, że uczeń pozostaje przez dłuższy okres czasu bez opieki lub opieka ze strony rodziców (prawnych opiekunów) jest niewystarczająca Dyktor lub Wicedyktor Szkoły w porozumieniu z pedagogiem lub innym specjalistą i wychowawcą ucznia powiadamia policję, MOPS oraz kieruje wniosek do właściwego, ze

względu na miejsce zamieszkania ucznia, sądu rejonowego, wydział rodzinny i nieletnich, o podjęcie dla dobra ucznia odpowiednich kroków prawnych.

7. Procedury postępowania w przypadku zachowań agresywnych na terenie szkoły

1. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania **ucznia wobec innego ucznia**:
W przypadku zaobserwowania lub zgłoszenia przez innych zachowań agresywnych uczniów (agresji fizycznej, psychicznej, słownej) nauczyciel interweniujący natychmiast podejmuje działania w celu rozdzielenia stron konfliktu. Jeżeli jest to konieczne, osoba interweniująca może użyć siły koniecznej do rozdzielenia uczestników bójki, a w razie potrzeby wzywa pomoc.

- a) Jeśli wymaga tego sytuacja, nauczyciel wraz z higienistką szkolną udziela pomocy poszkodowanemu:
  - w przypadku, gdy uczeń nie uskarża się na ból i nie widać na ciele żadnych urazów można zaprowadzić ucznia na lekcje – należy jednak poinformować o zdarzeniu wychowawcę klasy, który monitoruje stan ucznia do końca jego pobytu w szkole. W razie zgłoszenia przez ucznia jakichkolwiek dolegliwości przekazuje ucznia pod opiekę higienistki szkolnej i powiadamia rodziców/opiekunów prawnych,
  - w przypadku, gdy uczeń uskarża się na ból lub widać na ciele urazy – należy bezwzględnie przekazać ucznia pod opiekę higienistki szkolnej i powiadomić rodziców o zdarzeniu,
  - w przypadku doznania poważnego urazu – należy niezwłocznie przekazać ucznia pod opiekę higienistki szkolnej, poinformować Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, który wzywa Pogotowie, powiadamia, rodziców oraz, w razie konieczności, Policję,
  - w przypadku, gdyby Pogotowie musiało zabrać poszkodowanego do szpitala, a nie byłoby jeszcze przy nim rodziców – osoba wyznaczona przez Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły udaje się z uczniem i pozostaje przy nim do momentu przybycia rodziców,
- b) nauczyciel lub szkolni specjaliści przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym uczniem, ze sprawcą oraz świadkami – w celu ustalenia okoliczności zdarzenia (zabezpieczane są ewentualne ślady i dowody),
- c) nauczyciel lub szkolni specjaliści powiadamiają telefonicznie rodziców/prawnych opiekunów uczniów biorących udział w zdarzeniu o zaistniałej sytuacji i ustaleniach w tej sprawie, w razie potrzeby zapraszają ich na rozmowę w szkole,
- d) w przypadku dalszej agresji sprawcy i braku kontaktu z rodzicami, bądź odmówienia przez nich współpracy, Dyrektor lub Wicedyrektor powiadamia Policję,
- e) w razie potrzeby, w dalszym toku postępowania ustala się bardziej szczegółowe okoliczności zdarzenia,
- f) wobec sprawcy wyciągane są konsekwencje, zgodne ze Statutem Szkoły, o których informuje się uczniów i ich rodziców,
- g) w razie potrzeby stronom zdarzenia udzielana jest pomoc psychologiczno–pedagogiczna,
- h) osoby zaangażowane w rozwiązanie konfliktu sporządzają notatkę służbową,
- i) rodzicom (prawnym opiekunom) ucznia/uczniów wskazuje się adresy specjalistycznych placówek udzielających pomocy w przypadku agresywnych zachowań dzieci i młodzieży,

- j) jeśli uczeń w dalszym ciągu zachowuje się agresywnie w szkole, Dyrektor lub Wicedyrektor Szkoły w porozumieniu ze specjalistami i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania ucznia, sądu rejonowego.
2. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania **ucznia wobec nauczyciela**:
- a) nauczyciel bezpośrednio po zdarzeniu udaje się wraz z uczniem do Dyrektora lub Wicedyrektora szkoły i powiadamia o zaistniałej sytuacji,
  - b) Dyrektor lub Wicedyrektor szkoły informuje rodziców i prosi ich o niezwłoczne przyście na rozmowę w szkole,
  - c) w przypadku odmówienia współpracy ze strony rodziców Dyrektor lub Wicedyrektor szkoły powiadamia Policję,
  - d) Dyrektor lub Wicedyrektor szkoły, nauczyciel i szkolni specjaliści ustalają okoliczności i świadków zdarzenia, zabezpieczają ewentualne dowody,
  - e) w przypadku, gdy uczeń ma ukończone 18 lat, Dyrektor lub Wicedyrektor szkoły może wezwać Policję bez obowiązku informowania rodziców ucznia,
  - f) wobec ucznia wyciągane są konsekwencje, zgodnie z zapisami Statutu Szkoły, a o konsekwencjach informowani są również rodzice/prawni opiekunowie,
  - k) sporządzana jest notatka służbowa ze zdarzenia.
4. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowanie **nauczyciela lub innego pracownika szkoły wobec ucznia**:
- a) po uzyskaniu informacji o zdarzeniu od ucznia/rodzica/pracownika szkoły, Dyrektor lub Wicedyrektor szkoły niezwłocznie przeprowadza postępowanie wyjaśniające,
  - b) Dyrektor szkoły podejmuje wobec pracownika przewidziane prawem działania i informuje o nich rodziców/prawnych opiekunów ucznia,
  - c) Dyrektor sporządza z podjętych działań notatkę potwierdzoną podpisem rodziców.
5. Agresywne zachowanie **rodziców** i innych **osób dorosłych** przebywających na terenie szkoły wobec **uczniów**:
- a) nauczyciel/pracownik szkoły interweniuje w sytuacji ujawnienia agresywnego zachowania,
  - b) nauczyciel/ pracownik szkoły powiadamia Dyrektora lub Wicedyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji,
  - c) Dyrektor lub Wicedyrektor prosi rodzica lub inną osobę dorosłą o niezwłoczne przyście na rozmowę, ustala okoliczności i świadków zdarzenia,
  - d) jeżeli poszkodowany uczeń jest osobą niespokrewnioną ze sprawcą, Dyrektor lub Wicedyrektor szkoły powiadamia rodziców/opiekunów prawnych tego ucznia i prosi o niezwłoczne przybycie do szkoły,
  - e) w sytuacji odmowy współpracy rodzica/opiekuna prawnego lub innej osoby dorosłej, bądź zagrożenia życia, Dyrektor lub Wicedyrektor szkoły niezwłocznie powiadamia Policję,
  - f) Dyrektor lub Wicedyrektor sporządza z podjętych działań notatkę.
6. Postępowanie w przypadku wystąpienia **zachowań autoagresywnych ucznia**:
- a) nauczyciel lub osoba interweniująca stara się doprowadzić do przerwania incydentu, w razie potrzeby wzywa pomoc,

- b) nauczyciel lub osoba interweniująca powiadamia higienistkę szkolną, Dyrektora lub Wicedyrektora szkoły i rodziców/prawnych opiekunów ucznia. W razie potrzeby wzywane jest Pogotowie,
  - c) nauczyciel lub osoba interweniująca sporządza notatkę służbową,
  - d) uczniowi udzielana jest pomoc psychologiczno – pedagogiczna.
- W przypadku, jeżeli zachowanie ucznia zagraża życiu i zdrowiu dopuszczalne jest zastosowanie poniższej procedury wychowawczej, pod warunkiem, że rodzice ucznia wyrażają pisemną zgodę na tą formę zabezpieczenia ucznia.

ZGODA

Wyrażam zgodę na zastosowanie u syna/córki .....

poniższej procedury wychowawczej w przypadku wystąpienia u ucznia zachowań agresywnych, zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu jego samego, innych uczniów lub nauczyciel oraz innych pracowników szkoły.

1. Próba podjęcia wykonania prośby razem z uczniem (bycie blisko, wzięcie za rękę).
2. Odsunięcie/wyciszenie ucznia w sytuacji problemowej - wyprowadzenie z sali i pozostanie poza grupą pod opieką dorosłego do czasu, gdy uczeń się uspokoi.
3. Przytrzymanie ucznia np. za rękę.
4. Holding - trzymanie ucznia w uścisku, całkowite zabezpieczenie osób znajdujących się wokół przed kopnięciem czy biciem przez ucznia.

.....

miejsowość, data

.....

podpis rodzica/opiekuna prawnego

8. Procedura postępowania w sytuacji stosowania cyberprzemocy

1. Każda osoba, która podejrzewa lub ma pewność o zaistnieniu cyberprzemocy ma obowiązek zgłosić ten fakt wychowawcy klasy, Dyrektorowi lub Wicedyrektorowi Szkoły i szkolnemu specjalście.
2. Wychowawca klasy lub szkolni specjaliści oraz Dyrektor lub Wicedyrektor szkoły dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie:
  - ustalenie okoliczności zdarzenia, jego przyczyn i skutków,
  - ustalenie sprawcy (jeżeli jest on nieznan),
  - przeprowadzenie rozmów z ofiarą, sprawcą i świadkami,
  - zabezpieczenie dowodów (w miarę możliwości),
  - jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.

3. Rozmowy z ofiarą, sprawcą i świadkami prowadzone są w sposób dyskretny, z zapewnieniem poczucia bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom zdarzenia. Mają one na celu wyjaśnienie przyczyn i skutków zaistniałej sytuacji, a w przypadku sprawcy cyberprzemocy także uświadomienie odpowiedzialności prawnej za popełnione czyny. Należy monitorować sytuację ucznia. Praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu konsekwencji swojego zachowania, w zmianie postawy i postępowania ucznia, w tym sposobu korzystania z nowych technologii. W uzasadnionym przypadku można w toku interwencji zaproponować uczniowi (za zgodą rodziców) skorzystanie z pomocy innego specjalisty.
4. Sprawca cyberprzemocy ponosi karę, zgodnie z postanowieniami Statutu szkoły, o czym informowani są rodzice/prawni opiekunowie ucznia.
5. Należy monitorować sytuację ucznia – ofiary cyberprzemocy w celu sprawdzenia, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy. Należy wskazać rodzicom (prawnym opiekunom) ucznia, który stał się ofiarą cyberprzemocy, adresy specjalistycznych placówek udzielających pomocy dzieciom i młodzieży w przypadku cyberprzemocy. W razie konieczności zapewnienia specjalistycznej pomocy ofierze lub sprawcy cyberprzemocy, uczeń powinien zostać skierowany do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
6. O sytuacji stosowania cyberprzemocy powiadamiani są rodzice/prawni opiekunowie uczniów, zarówno ofiary, jak i sprawcy.
7. Rodzice ofiary cyberprzemocy podejmują decyzję o zgłoszeniu sprawy na Policję lub do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich.
8. W przypadku, gdy rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy ze szkołą, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, szkoła powiadamia sąd rejonowy, wydział rodzinny i nieletnich.
9. W przypadku zaistnienia poniższych aktów cyberprzemocy, Dyrektor lub Wicedyrektor szkoły bezzwłocznie zawiadamia Policję:
  - opublikowanie w internecie, w jakiegokolwiek formie, filmu lub zdjęcia nagiej osoby poniżej 18 roku życia (jest to przestępstwo rozpowszechniania pornografii z udziałem ucznia);
  - znieważenie grupy osób na tle religijnym, etnicznym itp.;
  - stalking w przypadku, gdy jego następstwem było targnięcie się na życie ofiary cyberprzemocy.
10. Z przeprowadzonych działań, w tym z rozmów z ofiarą, sprawcą, świadkami i rodzicami/prawnymi opiekunami uczniów, sporządza się notatkę służbową.
11. W przypadku, kiedy nieznany jest sprawca cyberprzemocy, należy przerwać akt cyberprzemocy (zawiadomić administratora serwisu w celu usunięcia materiału) oraz w porozumieniu z rodzicami ofiary powiadomić policję o zaistniałym akcie cyberprzemocy w celu podjęcia określonych czynności śledczych.
12. W sytuacjach wystąpienia cyberprzemocy nieobjętych niniejszą procedurą, decyzję o podjęciu stosownych działań podejmuje Dyrektor lub Wicedyrektor szkoły.

9. Procedura postępowania w sytuacji naruszenia godności osobistej, w tym nietykalności cielesnej nauczyciela lub pracownika szkoły

1. Nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny.

2. Organ prowadzący szkołę i Dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.

3. „Kto znieważa funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku” (art.226 kk).

4. „Kto narusza nietykalność cielesną funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3” (art.222 kk).

5. Kto pomawia inną osobę, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do roku (art. 212 kk.).

Zniewaga jest przestępstwem przeciwko godności osobistej człowieka a więc przeciwko jego subiektywnemu poczuciu własnej wartości. Zwrot ten należy rozumieć, jako dobitne i stanowcze zachowanie się sprawcy, demonstracyjnie podkreślające pogardę w stosunku do nauczyciela. Może to być epitet słowny lub obelżywy gest, przy czym istotne dla sprawy jest nie tyle słownikowe znaczenie danego zwrotu językowego, lecz jego utarte i umowne znaczenie społeczne oraz fakt, że uważane są one za obraźliwe i tak je odbiera nauczyciel.

Nietykalność cielesna oznacza zakaz fizycznego oddziaływania sprawcy na ciało nauczyciela w sposób znieważający, przykry lub bolesny. Przestępstwem będzie tu np.: splunięcie na pedagoga lub w jego kierunku, spoliczkowanie, pociągnięcie za włosy, zrzucenie czapki z głowy (przeważa tu element znieważenia) albo uderzenie innej osoby, kopnięcie, oblanie wodą (przeważa tu element dolegliwości fizycznej), a także spowodowanie nieznacznych śladów na ciele ofiary, niebędących jeszcze lekkim uszkodzeniem ciała (zadrapanie lub niewielkie zasinienie). Zarówno zniewaga jak i naruszenie nietykalności cielesnej są przestępstwami ściganymi z oskarżenia publicznego, o ile zostanie zawiadomiony o czynie zabronionym właściwy organ państwowy.

Zniesławienie polega na publicznym pomawianiu nauczyciela o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć go w oczach opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebną do wykonywania zawodu pedagoga, np.: nauczyciel bierze łapówki, prowadzi niemoralny tryb życia lub zachowania, albo pomawianie o to, że jest alkoholikiem itp.. Nie zwalnia od odpowiedzialności za zniesławienie przekazywanie wypowiedzi innych osób na zasadzie relata refero. Zniesławienie jest przestępstwem ściganym z oskarżenia prywatnego.

6. Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat. Natomiast z przestępstwem mamy do czynienia wtedy, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny.

7. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk). Decyzję w tej sprawie podejmuje Dyrektor szkoły, który dokonuje wiążącej pracownika interpretacji przepisów prawa.

8. Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły uznaje się:

1. lekceważące i obraźliwe zachowania wobec nauczyciela lub innego pracownika szkoły wyrażone w słowach lub gestach;
2. lekceważące i obraźliwe zachowania ucznia w stosunku do nauczyciela lub innego pracownika szkoły w obecności osób trzecich;
3. prowokacyjne zachowanie wyrażone w słowach lub gestach;
4. nagrywanie lub fotografowanie ww. pracowników szkoły bez ich wiedzy i zgody;
5. naruszenie prywatności i własności prywatnej tych osób;
6. użycie wobec nich przemocy fizycznej lub psychicznej;
7. pomówienia i oszczerstwa wobec ww. pracowników;
8. naruszenie ich nietykalności osobistej poprzez upublicznianie nieautoryzowanych informacji w Internecie i innych mediach.

1. W przypadku naruszenia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły, przez ucznia lub inną osobę, poszkodowany ma obowiązek zgłoszenia powyższego zdarzenia do Dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności – do Wicedyrektora lub pedagoga szkolnego/specjalisty oraz poinformowania wychowawcy klasy.

2. Dyrektor szkoły lub jego zastępca albo pedagog/specjalista, do którego wpłynęło takie zgłoszenie, przeprowadza z uczniem rozmowę wstępną w obecności wychowawcy klasy, a następnie podejmuje następujące działania w zależności od wagi czynu i postawy ucznia:

2a) Wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców/prawnych opiekunów ucznia o zaistniałej sytuacji, uczeń otrzymuje naganę wychowawcy klasy na piśmie za rażące naruszenie postanowień Statutu, co wiąże się z obniżeniem oceny z zachowania o jeden stopień. Rodzice/prawni opiekunowie i uczeń podpisują ze szkołą kontrakt indywidualny, zawierający dalsze zasady współpracy stron, jeżeli uczeń ma kuratora sądowego, zostaje on także poinformowany o zaistniałych okolicznościach. Uczeń jest zobowiązany do przeprosin na forum.

2b) Wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców/opiekunów prawnych ucznia o zaistniałej sytuacji, uczeń otrzymuje naganę dyrektora szkoły na piśmie za rażące naruszenie postanowień Statutu, uczeń otrzymuje ocenę zachowania nie wyższą niż nieodpowiednia. Rodzice/prawni opiekunowie i uczeń podpisują ze szkołą kontrakt indywidualny, zawierający dalsze zasady współpracy stron. Uczeń jest zobowiązany do przeprosin na forum. W przypadku niedotrzymania postanowień kontraktu szkoła kieruje pismo do sądu rejonowego, wydział rodzinny i nieletnich, z prośbą o rozeznanie sytuacji rodzinnej ucznia.

3. W każdym przypadku należy sporządzić notatkę służbową, dotyczącą zaistniałego zdarzenia.

10. Procedura postępowania w przypadku kradzieży, przywłaszczenia lub innego czynu karalnego przeciwko mieniu

1. Zgłoszenie pracownikowi szkoły przez poszkodowanego lub innych uczniów kradzieży, przywłaszczenia lub innego czynu przeciwko mieniu.
2. Poinformowanie Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, wychowawcy ucznia poszkodowanego i sprawcy oraz pedagoga szkolnego/specjalisty o zdarzeniu.
3. Przeprowadzenie przez Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły w obecności wychowawcy/wychowawców oraz pedagoga szkolnego/specjalisty rozmowy z uczniami biorącymi udział w zdarzeniu w obecności nauczyciela interweniującego (ofiara, sprawca, świadkowie) w celu ustalenia okoliczności zajścia.
4. Nakłonienie ucznia-sprawcy do oddania i zabezpieczenie przez nauczyciela interweniującego posiadanych przedmiotów pochodzących z kradzieży, przywłaszczenia lub innego czynu przeciwko mieniu i przekazanie ich Dyrektorowi lub Wicedyrektorowi Szkoły.
5. Poinformowanie policji przez Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły o zaistnieniu kradzieży, przywłaszczenia lub innego czynu przeciwko mieniu.
6. Zawiadomienie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia/uczniów o zaistniałej sytuacji.
7. Rozmowa Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia/uczniów.
8. Ustalenie sankcji w stosunku do ucznia sprawcy kradzieży, przywłaszczenia lub innego czynu przeciwko mieniu, w oparciu o Statut Szkoły.
9. Przekazanie rodzicom (prawnym opiekunom) informacji na temat wyciągniętych w stosunku do ucznia konsekwencji wynikających ze Statutu Szkoły.
10. Jeżeli kradzieże, przywłaszczenia lub inne czyny przeciwko mieniu u danego ucznia powtarzają się, to w celu eliminacji jego zachowań niepożądanych ustala się indywidualny system pracy z uczniem (np. zajęcia z pedagogiem/specjalistą, podpisanie kontraktu przez ucznia, rodziców/prawnych opiekunów, wychowawcy i pedagoga/specjalisty w celu pracy nad zmianą zachowania ucznia, itp.).
11. W sytuacji, gdy Szkoła wyczerpała już wszystkie prawnie dostępne środki oddziaływań wychowawczych (rozmowy wychowawcze i dyscyplinujące z uczniem, rozmowa z rodzicami lub prawnymi opiekunami, ostrzeżenie ucznia, kontrakt z wychowawcą klasy, spotkania z pedagogiem/specjalistą, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów i uczeń nadal dokonuje kradzieży, przywłaszczenia lub innych czynów przeciwko mieniu, Dyrektor lub Wicedyrektor Szkoły w porozumieniu z pedagogiem szkolnym/specjalistą i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania ucznia, sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich.

11. Procedura postępowania w przypadku posiadania przez ucznia na terenie szkoły przedmiotów niedozwolonych, zagrażających zdrowiu i życiu innych osób

Przedmioty, których wnoszenie na teren szkoły jest zabronione, to przedmioty takie, jak: noże, scyzoryki, szpikulce, żyłетки, lasery, kije baseballowe, gaz, straszaki broni palnej, petardy, pałki gumowe, kastety, narkotyki, dopalacze, elektroniczne papierosy, przedmioty zagrażające zdrowiu i życiu uczniów, itp. Jeżeli nauczyciel zauważy u ucznia niebezpieczne narzędzie lub uzyska informację, że uczeń posiada niedozwolone narzędzie (z wyjątkiem narkotyków i dopalaczy, których zauważenie stanowi oddzielne zasady postępowania), zobowiązany jest do podjęcia następujących działań:

1. Osoba interweniująca nakłania ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu/informuje ucznia, że ma on obowiązek oddać przedmiot do depozytu.
2. Powiadamia Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, wychowawcę klasy oraz pedagoga szkolnego/specjalistę/
3. Osoba interweniująca deponuje niebezpieczny przedmiot w gabinecie Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły.
4. Osoba interweniująca podejmuje działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa innym uczniom poprzez odizolowanie ucznia od rówieśników, w taki sposób, aby pozostawał on pod opieką nauczyciela lub innego pracownika szkoły w osobnym pomieszczeniu bez obecności innych uczniów.
5. Osoba interweniująca wzywa rodziców (opiekunów prawnych) do szkoły i powiadamia ich o konsekwencjach czynu.
6. Dyrektor szkoły może zawiadomić policję, a dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tej instytucji.

12. Procedura postępowania wobec ucznia przebywającego w szkole pod wpływem alkoholu bądź środków psychoaktywnych

Uczniowie, którzy zauważyli zachowanie innego ucznia mogące oznaczać, iż jest on pod wpływem alkoholu bądź innych środków psychoaktywnych, mają obowiązek niezwłocznie powiadomić o tym fakcie nauczyciela bądź Dyrekcję szkoły.

Nauczyciel bądź inny pracownik szkoły, który został powiadomiony lub sam zauważył oznaki mogące świadczyć o tym, iż uczeń jest pod wpływem alkoholu lub innych środków zmieniających świadomość, ma obowiązek podjąć następujące czynności:

1. Odizolować ucznia od pozostałych uczniów i zapewnić mu opiekę innej osoby dorosłej a także skonfrontować swoje przypuszczenia z higienistką bądź innym pracownikiem pedagogicznym szkoły, w celu zniwelowania wątpliwości.
2. Powiadomić o tym fakcie Dyrektora szkoły lub szkolnych specjalistów.
3. Osoba wyznaczona przez Dyrektora szkoły nawiązuje kontakt z rodzicami (opiekunami prawnymi), obliguje ich do stawienia się **w trybie natychmiastowym** w szkole w celu przejęcia opieki nad uczniem. Jeżeli zaistnieją jakieś przeszkody

- (np. brak kontaktu telefonicznego) dyrektor określa, kto do momentu przybycia rodziców/prawnych opiekunów sprawuje opiekę nad uczniem.
4. Jeżeli zachodzi konieczność udzielenia uczniowi natychmiastowej pomocy medycznej, Dyrektor lub higienistka szkolna wzywają karetkę pogotowia.
  5. W przypadku braku kontaktu z rodzicami/opiekunami prawnymi, przy agresywnym zachowaniu ucznia, należy wezwać Policję.
  6. Po przybyciu rodziców/opiekunów prawnych informuje się ich o zaistniałej sytuacji i przekazuje opiekę nad uczniem, kierując ich w razie potrzeby do instytucji mogących udzielić właściwej pomocy.
  7. Uczeń ponosi konsekwencje swego czynu zgodnie z systemem kar określonych w Statucie Szkoły.
  8. Dyrektor lub Wicedyrektor Szkoły powiadamia właściwy sąd jeżeli incydent się powtarza, a deklarowana współpraca rodziców nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

13. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel bądź inny pracownik szkoły znajduje na terenie obiektu substancję przypominającą wyglądem narkotyk

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji (substancja powinna bezwzględnie pozostać w miejscu znalezienia).
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, wzywa Policję.
3. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję oraz informację dotyczącą szczegółów zdarzenia.

14. Procedura postępowania w przypadku, gdy istnieje podejrzenie, że na terenie szkoły znajduje się uczeń posiadający lub rozprawdzający środki odurzające

1. Odizolowanie ucznia od rówieśników, w taki sposób, aby pozostawał on pod opieką nauczyciela lub innego pracownika Szkoły w osobnym pomieszczeniu bez obecności innych uczniów.
1. Nauczyciel w obecności innej osoby zobowiązuje ucznia, aby przekazał mu posiadane środki odurzające oraz inne przedmioty budzące podejrzenie, co do ich związku z substancjami odurzającymi, a także okazał zawartość swojego plecaka szkolnego (torby szkolnej, itp.) oraz kieszeni (we własnej odzieży). **Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.**
2. W przypadku wydania substancji przez ucznia dobrowolnie, należy podjąć procedurę ujętą w dziale „Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel bądź inny pracownik szkoły znajduje na terenie obiektu substancję przypominającą wyglądem narkotyk”.
3. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem w celu wyjaśnienia okoliczności zdarzenia (rodzaj, ilość i pochodzenie środków odurzających, udział osób trzecich, sposób pozyskania, pośrednicy, itp.)

4. Zabezpieczenie przez nauczyciela interweniującego środków odurzających oraz ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z substancjami odurzającymi, będących w posiadaniu ucznia.
5. Powiadomienie o zaistniałym zdarzeniu Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, wychowawcę ucznia, pedagoga szkolnego/specjalisty oraz rodziców (opiekunów prawnych) ucznia.
6. Przekazanie Dyrektorowi lub Wicedyrektorowi Szkoły przez nauczyciela interweniującego zabezpieczonego środka odurzającego oraz ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z substancjami odurzającymi.
7. Powiadomienie policji przez Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły.
8. Przekazanie policji przez Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły zabezpieczonych środków odurzających oraz ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z substancjami odurzającymi.
9. Ustalenie okoliczności zdarzenia (m.in. rozmowa ze świadkami zdarzenia) i sankcji w stosunku do ucznia, w oparciu o Statut Szkoły.
10. Przekazanie rodzicom (prawnym opiekunom) informacji na temat wyciągniętych w stosunku do ucznia konsekwencji wynikających ze Statutu Szkoły.
11. Wskazanie rodzicom (prawnym opiekunom) ucznia adresów specjalistycznych placówek udzielających pomocy w przypadku używania przez dzieci i młodzież środków odurzających.
12. W sytuacji, gdy szkoła wyczerpała już wszystkie prawnie dostępne środki oddziaływań wychowawczych (rozmowy wychowawcze i dyscyplinujące z uczniem, rozmowa z rodzicami lub prawnymi opiekunami, ostrzeżenie ucznia, kontrakt z wychowawcą klasy, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów i uczeń w dalszym ciągu posiada i/lub rozprawdza środki odurzające na terenie szkoły, Dyrektor lub Wicedyrektor Szkoły w porozumieniu z pedagogiem szkolnym i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania ucznia, właściwego sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

15. Procedura postępowania w przypadku posiadania przez ucznia lub/i spożywania na terenie szkoły lub poza nią wyrobów tytoniowych, e-papierosów

1. Odizolowanie ucznia od rówieśników.
2. Nauczyciel w obecności innej osoby zobowiązuje ucznia, aby przekazał mu posiadane wyroby tytoniowe lub/i e-papierosy, a także okazał zawartość swojego plecaka szkolnego (torby szkolnej, itp.) oraz kieszeni (we własnej odzieży). **Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.**
3. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem w celu wyjaśnienia okoliczności zdarzenia (rodzaj, ilość i pochodzenie wyrobów, udział osób trzecich, sposób pozyskania, pośrednicy, itp.).
4. Zabezpieczenie przez nauczyciela interweniującego wyrobów tytoniowych lub/i e-papierosów, będących w posiadaniu ucznia.

5. Powiadomienie o zaistniałym zdarzeniu Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, wychowawcę ucznia, pedagoga szkolnego/specjalisty oraz rodziców (opiekunów prawnych) ucznia.
6. Przekazanie Dyrektorowi lub Wicedyrektorowi Szkoły przez nauczyciela interweniującego zabezpieczonych wyrobów tytoniowych lub/i e-papierosów.
7. Powiadomienie policji lub Straży Miejskiej przez Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły może nastąpić, jeśli uczeń palił w miejscu objętym zakazem palenia, a teren szkoły jest takim miejscem, gdyż palenie wyrobów tytoniowych i e-papierosów w miejscach objętych zakazem podlega karze grzywny.
8. Przekazanie policji lub/i Straży Miejskiej przez Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły zabezpieczonych przedmiotów.
9. Ustalenie okoliczności zdarzenia (m.in. rozmowa ze świadkami zdarzenia) i sankcji w stosunku do ucznia, w oparciu o Statut Szkoły.
10. Przekazanie rodzicom (prawnym opiekunom) informacji na temat wyciągniętych w stosunku do ucznia konsekwencji wynikających ze Statutu Szkoły.
11. Wskazanie rodzicom (prawnym opiekunom) ucznia adresów specjalistycznych placówek udzielających pomocy w przypadku używania przez dzieci i młodzież środków odurzających.
12. W sytuacji, gdy szkoła wyczerpała już wszystkie prawnie dostępne środki oddziaływań wychowawczych (rozmowy wychowawcze i dyscyplinujące z uczniem, rozmowa z rodzicami lub prawnymi opiekunami, ostrzeżenie ucznia, kontrakt z wychowawcą klasy, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów i uczeń w dalszym ciągu pali, posiada lub/i rozprawdza wyroby tytoniowe lub/i e-papierosy na terenie Szkoły lub poza nią, Dyrektor lub Wicedyrektor Szkoły w porozumieniu z pedagogiem szkolnym/specjalistą i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania ucznia, właściwego sądu rejonowego, wydział rodzinny i nieletnich.

16. Procedura postępowania w przypadku przedłużającej się (lub powtarzającej się) nieobecności ucznia

Czas nieobecności	Osoba odpowiedzialna	Zakres wymaganych działań i czynności
Do tygodnia	Wychowawca klasy	1. Uzyskanie informacji o przyczynie nieobecności a) od uczniów, kolegów i koleżanek z klasy, b) sprawdzając, czy rodzice poinformowali szkołę o przyczynach nieobecności ucznia, kontaktując się przez e-dziennik, telefonicznie lub pisemnie z rodzicami lub opiekunami prawnymi ucznia. Wychowawca zobowiązany jest sporządzić pisemne notatki w e-dzienniku, dotyczące podjętych działań.
Powyżej tygodnia	Wychowawca klasy	1. Wychowawca wzywa rodziców/opiekunów prawnych na rozmowę w szkole w celu ustalenia zasad współpracy:

		<p>a) przypomina uczniowi i jego rodzicom/opiekunom prawnym procedurę interwencyjną dotyczącą wagarów oraz konsekwencje unikania zajęć szkolnych,</p> <p>b) rodzice/opiekunowie prawni składają pisemne zobowiązanie do systematycznych kontaktów z wychowawcą - 1 raz w tygodniu lub jeden raz na dwa tygodnie (wzmoczona kontrola).</p> <p>Wychowawca zobowiązany jest sporządzić pisemne notatki w e-dzienniku, dotyczące podjętych działań.</p>
Dalsza nieobecność trzeci tydzień	Wychowawca klasy i szkolni specjaliści	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powiadomienie szkolnych specjalistów. 2. Szkolni specjaliści zapraszają rodziców/opiekunów prawnych wraz z uczniem na rozmowę i podejmują szereg działań, mających na celu poprawę sytuacji. 3. Wobec ucznia wyciągane są konsekwencje zgodnie ze Statutem Szkoły i obowiązującymi procedurami.
Dalsza nieobecność - powyżej 3 tygodni	Pedagog i wychowawca Dyrektor i szkolni specjaliści	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poinformowanie Dyrektora szkoły o liczbie dni nieobecności ucznia, podjętych działaniach i ich efektach. 2. Pierwsze pisemne upomnienie do rodziców lub opiekunów ucznia.
Dalsza nieobecność	Dyrektor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Po 7 dniach od pierwszego – drugie pisemne upomnienie. 2. Przy braku efektu w postaci uczęszczania ucznia do szkoły – wniosek do organu prowadzącego o wszczęcie postępowania administracyjnego wobec ucznia (wniosek + kserokopie upomnień rodziców + opinia wychowawcy/pedagoga szkolnego); równocześnie – informacja o w/w wniosku do Sądu Rodzinnego.

- Jeśli w trakcie realizacji procedury uczeń przyjdzie do szkoły, a następnie znowu opuszcza lekcje – procedurę rozpoczynamy od początku (z wyjątkiem sytuacji, gdy okres obecności w stosunku do okresu nieobecności jest tak krótki, że można obecność uznać za incydentalną).
- W przypadku, gdy uczeń opuścił 50% zajęć lekcyjnych w ciągu miesiąca (wychowawca powiadamia pedagoga szkolnego o tym fakcie - razem decydują o konieczności rozmowy z rodzicami).

17. Procedura interwencyjna w przypadku wagarów

1. W przypadku stwierdzenia wagarów, wychowawca niezwłocznie informuje o tym fakcie rodziców/opiekunów prawnych ucznia. Odnotowuje ten fakt w e-dzienniku.

2. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie przyczyn nieobecności ucznia w szkole oraz zobowiązuje ucznia do regularnego uczęszczania na zajęcia.
5. Jeżeli, mimo podjętych działań, uczeń nadal wagaruje, wychowawca wzywa rodziców/prawnych opiekunów wraz z uczniem na rozmowę z udziałem szkolnych specjalistów.
6. W przypadku powtarzania się sytuacji wagarów rozmowa z uczniem i jego rodzicami/prawnymi opiekunami odbywa się w obecności Dyrektora szkoły. Rodzic/prawny opiekun otrzymuje upomnienie w sprawie regularnego posyłania ucznia na zajęcia szkolne.
7. W razie niezgłoszenia się rodziców/prawnych opiekunów do szkoły wychowawca wysyła pisemne wezwanie – podpisane przez Dyrektora szkoły – z prośbą o zgłoszenia się na rozmowę w szkole.
8. W przypadku dalszych nieobecności ucznia bądź braku reakcji ze strony rodziców/opiekunów prawnych należy zastosować procedurę postępowania w przypadku przedłużającej się (lub powtarzającej się) nieobecności ucznia.

18. Procedura interwencyjna w przypadku licznych spóźnień na zajęcia

1. Rozmowa wychowawcy z uczniem mająca na celu ustalenie przyczyn spóźniania się na zajęcia szkolne oraz zmianę jego postawy. Odnotowanie tego faktu w e-dzienniku.
2. Poinformowanie rodziców/prawnych opiekunów o licznych spóźnieniach ucznia na lekcje (przez e-dziennik, telefonicznie lub podczas indywidualnej rozmowy).
3. W przypadku wystąpienia kolejnych spóźnień wychowawca powiadamia szkolnych specjalistów o zaistniałej sytuacji. Wspólnie podejmują decyzję o dalszych działaniach.

W stosunku do ucznia wyciągane są konsekwencje zgodnie ze Statutem Szkoły.

19. Procedura usprawiedliwiania nieobecności ucznia

1. Rodzic/opiekun prawny ucznia zobowiązany jest usprawiedliwić swoje nieobecności w szkole **w czasie nie dłuższym, niż tydzień od powrotu ucznia do szkoły.**
2. Nieobecności usprawiedliwić należy u wychowawcy klasy.
3. Nieobecności usprawiedliwiają wyłącznie rodzice bądź prawni opiekunowie poprzez wpis do e-dziennika.
4. Uczeń może również przedstawić wychowawcy usprawiedliwienie od lekarza rodzinnego, bądź z poradni specjalistycznej.
5. Uczeń pełnoletni ma prawo sam usprawiedliwiać swoje nieobecności, spóźnienia i ma prawo sam się zwalniać.
6. Wszystkie nieobecności uczniów rodzice/opiekunowie prawni usprawiedliwiają poprzez e-dziennik, lub w formie ustalonej z wychowawcą klasy, w ciągu tygodnia od powrotu ucznia do szkoły.
7. Jeśli rodzic/opiekun prawny ustali z wychowawcą pisemną formę usprawiedliwiania, usprawiedliwienie powinno określać czas nieobecności ucznia, powinno być opatrzone datą i podpisem rodzica/ prawnego opiekuna (lub pieczętą i podpisem lekarza).
8. Godziny, które nie zostały usprawiedliwione w wyznaczonym czasie, zostają uznane za nieusprawiedliwione (bez możliwości zmiany statusu).

9. Zwolnienie ucznia z zajęć następuje tylko na osobistą lub pisemną prośbę rodzica/prawnego opiekuna, przedstawioną najpóźniej w dniu zwolnienia, z podaniem istotnej przyczyny. Rodzic/prawny opiekun ma obowiązek wysłać zwolnienie w formie wiadomości do wychowawcy lub nauczyciela/nauczycieli prowadzących lekcje, z których będzie zwolniony, na e-dziennik. Jeśli rodzic/prawny opiekun ustali z wychowawcą pisemną formę zwalniania, zwolnienie musi zawierać datę, czas zwolnienia i podpis rodzica/ prawnego opiekuna.
10. Uczeń zwolniony przez rodziców/prawnych opiekunów ma obowiązek poinformować wychowawcę bądź nauczyciela przedmiotu, że jest zwolniony z lekcji i że wychodzi ze szkoły.
11. Gdy uczeń źle się poczuje w trakcie lekcji, zwolnić go może nauczyciel uczący, po wcześniejszym uzgodnieniu tego z rodzicem/opiekunem prawnym.
12. W uzasadnionych losowo przypadkach rodzic/opiekun prawny może zwolnić telefonicznie lub osobiście ucznia w trakcie trwania zajęć. Zwalnia ucznia u wychowawcy klasy.

20. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia popełnienia czynu karalnego

a) Postępowanie wobec sprawcy:

1. Odizolowanie sprawcy od ofiary.
2. Niezwłocznie powiadomienie Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, wychowawcy, pedagoga/specjalisty.
3. Ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków zdarzenia.
4. Powiadomienie rodziców ucznia. Niezwłoczne powiadomienie policji, sądu lub prokuratury.
5. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji.
6. Objęcie sprawcy pomocą psychologiczno-pedagogiczną i monitorowanie jego sytuacji.

b) postępowanie wobec ofiary:

1. Odizolowanie ofiary od sprawcy.
2. Udzielenie pierwszej pomocy (pomocy przedmedycznej. przedlekarskiej), jeśli jest to konieczne.
3. Powiadomienie Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, wychowawcy, pedagoga/specjalisty.
4. Wezwanie pogotowia ratunkowego, jeśli jest to konieczne, powiadomienie policji oraz rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
5. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji.
6. Objęcie ofiary pomocą psychologiczno-pedagogiczną i monitorowanie jej sytuacji.

21. Procedura współpracy z kuratorem ucznia

1. Wychowawca i szkolni specjaliści ustalają zasady współpracy z kuratorem: harmonogram spotkań, formy kontaktów informacyjnych oraz sposoby kontaktowania się w przypadkach nagłych.

2. Wychowawca i szkolni specjaliści regularnie kontaktują się z kuratorem – informują o sytuacji szkolnej uczniów objętych nadzorem.
3. W przypadku dłuższego niż 3 miesiące braku kontaktu z kuratorem szkolni specjaliści zwracają się do Sądu Rejonowego, wydział rodzinny i nieletnich z prośbą, o wyjaśnienie sytuacji i podjęcie stosownej interwencji.

22. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o uczniu, używa alkoholu lub innych środków uzależniających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji

1. Nauczyciel (bądź inny pracownik szkoły) ma obowiązek przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie szkolnych specjalistów i Dyrektora lub Wicedyrektora szkoły.
3. Wychowawca i szkolni specjaliści wzywają do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia i przekazują im uzyskaną informację. Przeprowadzają rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami oraz z uczniem. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązują ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców/prawnych opiekunów zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad uczniem. W toku interwencji profilaktycznej mogą zaproponować rodzicom/prawnym opiekunom skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice/prawni opiekunowie odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ucznia, Dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję (specjalistę do spraw nieletnich).
5. Podobnie, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami/opiekunami prawnymi, ostrzeżenie ucznia, spotkanie ze szkolnymi specjalistami, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, Dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to związane z popełnieniem przestępstwa w świetle prawa, wówczas powinien on ponieść konsekwencje zgodnie ze Statutem Szkoły – aż do usunięcia go ze szkoły, ze względu na demoralizujący wpływ na innych uczniów.
7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udział w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 Kpk, Dyrektor szkoły ma obowiązek niezwłocznie powiadomić prokuratora lub Policję.

23. Procedura postępowania w przypadku, gdy uczeń niszczy mienie szkoły

1. Osoba stwierdzająca szkodę jest zobowiązana poinformować o tym fakcie Dyrektora szkoły.
2. Osoby wyznaczone przez Dyрекcję szkoły dokonują diagnozy sytuacji w celu ustalenia sprawcy/sprawców zdarzenia.
3. Szkoła powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia/uczniów o zaistniałej sytuacji, a następnie przeprowadza rozmowę z uczniem/uczniami w ich obecności.

4. Szkoła dokonuje wstępnego kosztorysu zaistniałej szkody, obliguje rodziców/prawnych opiekunów do pokrycia kosztów naprawy lub dokonania zakupu potrzebnych pomocy dydaktycznych na kwotę ustaloną przez Dyрекcję szkoły.
5. W stosunku do ucznia/uczniów wyciągnięte zostaną konsekwencje wychowawcze zgodnie ze Statutem Szkoły.

24. Procedura interwencyjna w przypadku braku zmiany obuwia

1. Nauczyciele sprawdzają, czy uczniowie noszą obuwie zmienne w szkole. Informują wychowawcę lub wpisują w e-dzienniku informację o uczniach nieprzestrzegających tego obowiązku.
2. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem, który nie zmienia obuwia, w celu ustalenie przyczyny danej sytuacji oraz zobowiązuje go do przestrzegania tego obowiązku.
3. W przypadku braku zmiany postawy ucznia i powtarzania się danej sytuacji wychowawca informuje o tym fakcie rodziców/opiekunów prawnych (telefonicznie, podczas indywidualnej rozmowy) – jednocześnie wpisuje stosowną adnotację w e-dzienniku.
4. Wychowawca stosuje wobec ucznia sankcje zgodnie ze Statutem Szkoły.

25. Procedura postępowania wobec ucznia sprawiającego szczególne problemy wychowawcze

1. Wszyscy nauczyciele podejmują działania wychowawcze zmierzające rozwiązywania bieżących problemów oraz eliminowania trudności.
2. Nauczyciele zobowiązani są do wspomagania rodziców/opiekunów prawnych w pracy wychowawczej z uczniem, m.in. poprzez doradztwo w zakresie dobrych praktyk wychowawczych, wskazanie odpowiedniej literatury, przekazanie informacji o instytucjach wspomagających rodzinę.
3. Wychowawca klasy informuje rodziców/opiekunów prawnych wszystkich uczniów o zasadach współpracy szkoły ze środowiskiem rodzinnym, obowiązkach w zakresie tego współdziałania oraz zakresie odpowiedzialności.
4. W przypadku powtarzających się trudności wychowawczych nauczyciel informuje o nich wychowawcę klasy, który podejmuje stosowną interwencję. Powinna być ona adekwatna do skali problemu, okoliczności, wieku i stopnia rozwoju sprawcy.
5. Wychowawca przeprowadza z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia rozmowę, w ramach której omawiany jest problem, dotychczas podjęte oraz zaplanowane działania. Ustalone zostają również konsekwencje niepożądanych zachowań ucznia. Wychowawca zobowiązuje rodziców/opiekunów prawnych do współpracy w realizacji przedstawionych czynności. Rozmowę nauczyciel dokumentuje notatką służbową.
6. W przypadku nieskuteczności podjętych działań o sytuacji zostają poinformowani szkolni specjaliści, z którymi podejmowane są wspólne działania, zgodne z obowiązującymi przepisami.
7. W przypadku braku współpracy ze strony rodziców (opiekunów prawnych) lub innych zaniechań obowiązków rodzicielskich, uniemożliwiających rozwiązanie problemów Dyrektor Szkoły informuje o sytuacji Sąd Rodzinny.
8. W szczególnych przypadkach Dyrektor Szkoły może przenieść ucznia do innej klasy,

zgodnie z procedurą przeniesienia ucznia do innej klasy, lub wystąpić do Kuratora Oświaty o przeniesienie do innej szkoły.

9. Wszyscy nauczyciele w razie potrzeby mogą konsultować podejmowane przez siebie działania ze szkolnymi specjalistami na każdym etapie rozwiązywania problemów wychowawczych.

26. Procedura postępowania w przypadku samookaleczeń ucznia

1. Każdy pracownik ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego ucznia.
  2. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą, lub że dokonuje samookaleczeń, każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym Dyrektora lub Wicedyrektora szkoły.
- A. Postępowanie w sytuacji, w której uczeń dokonuje samookaleczenia w szkole:**
1. Należy uniemożliwić uczniowi kontynuowanie czynności samookaleczenia poprzez zastosowanie stanowczej perswazji z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
  2. Niezwłocznie poinformować o tym fakcie Dyrektora lub Wicedyrektora szkoły, szkolnych specjalistów oraz wychowawcę klasy. Uczniowi udzielana jest pierwsza pomoc przez higienistkę szkolną, a w razie potrzeby wzywa się pogotowie ratunkowe.
  3. Jeżeli wydarzenie miało miejsce podczas zajęć lekcyjnych, należy zapewnić opiekę pozostałym uczniom z pomocą innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
  4. Wychowawca lub szkolni specjaliści wzywają rodziców ucznia, informują o zdarzeniu i zobowiązują do konsultacji psychiatrycznej ucznia. Przekazują ucznia pod opiekę rodziców (opiekunów prawnych).
  5. Wychowawca i szkolni specjaliści informują rodziców o możliwości wsparcia psychologicznego na terenie szkoły.
- B. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń ma ślady świadczące o samookaleczaniu się (informacja od samego ucznia, kolegów, nauczycieli).**
1. Wychowawca, szkolni specjaliści diagnozują sytuację z pomocą higienistki szkolnej, która dokonuje oględzin ciała oraz, w razie potrzeby, opatruje ślady samookaleczenia.
  2. Wychowawca, szkolni specjaliści przeprowadzają rozmowę z uczniem oraz powiadamiają rodziców/prawnych opiekunów o zaistniałej sytuacji i proszą o niezwłoczne przybycie do szkoły.
  3. Wychowawca, szkolni specjaliści przekazują ucznia pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) i zobowiązują ich do konsultacji psychiatrycznej ucznia.
  4. Wychowawca, szkolni specjaliści informują rodziców o możliwości wsparcia psychologicznego na terenie szkoły.
  5. O zdarzeniu należy poinformować Dyrektora lub Wicedyrektora szkoły.

27. Postępowanie w przypadku próby lub/i śmierci samobójczej

a) próba samobójcza dokonana na terenie szkoły lub/i w trakcie zajęć dydaktycznych i o charakterze opiekuńczo-wychowawczym organizowanych przez szkołę

1. Udzielenie uczniowi pierwszej pomocy przedlekarskiej lub przedmedycznej. Odizolowanie go od rówieśników w taki sposób, aby pozostawał on pod opieką nauczyciela lub innego pracownika szkoły w osobnym pomieszczeniu bez obecności innych uczniów. Podjęcie działania zmierzającego do zapewnienia bezpieczeństwa pozostałym uczniom.
2. Niezwłoczne poinformowanie Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, wychowawcy klasy i pedagoga szkolnego/specjalisty.
3. Wezwanie pogotowia ratunkowego, zawiadomienie rodziców (opiekunów prawnych) ucznia, policji, oraz poinformowanie organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Dostosowanie się do zaleceń służb interwencyjnych.
4. Zebranie informacji na temat przyczyn i okoliczności zdarzenia. Współpraca ze służbami interwencyjnymi.
5. Monitorowanie sytuacji ucznia oraz zespołu klasowego, objęcie ich pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
6. W razie potrzeby pedagog szkolny/specjalista przekazuje rodzicom (prawnym opiekunom) ucznia/uczniów adresy specjalistycznych placówek udzielających pomocy.

b) śmierć samobójcza na terenie szkoły lub/i w trakcie zajęć dydaktycznych i o charakterze opiekuńczo-wychowawczym organizowanych przez szkołę

1. W przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji.
2. Pedagog/psycholog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły.

c) próba samobójcza poza terenem szkoły

1. Jeśli próba samobójcza ma miejsce poza szkołą, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, Dyrektor lub Wicedyrektor szkoły lub pedagog szkolny/specjalista przekazuje rodzicom/prawnym opiekunom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
2. O próbie samobójczej Dyrektor informuje radę pedagogiczną pod rygorem tajemnicy służbowej, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli
3. Pedagog/psycholog szkolny planuje dalszą strategię postępowania w oparciu o zalecenia specjalisty (psychiatry), które ma na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, a także atmosfery życzliwości i wsparcia. Ponadto przekazuje rodzicom/prawnym opiekunom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą.
3. Jeśli jakkolwiek pracownik szkoły uzyskał informację o próbie samobójczej ucznia, ma obowiązek niezwłocznie poinformować o zaistniałym fakcie Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego/specjalistę.
2. Należy podjąć próbę skontaktowania się z uczniem i jego rodzicami/opiekunami prawnymi, celem poinformowania ich lub pozyskania informacji o okolicznościach zdarzenia. Należy podjąć działań w kierunku zabezpieczenia ucznia (sprawdzenie stanu zdrowia ucznia przez rodziców (opiekunów prawnych)).
3. Należy zawiadomić policję, prokuraturę oraz organ sprawujący nadzór pedagogiczny.
4. Należy zebrać informacje na temat przyczyn i okoliczności zdarzenia oraz ściśle współpracować ze służbami interwencyjnymi.
5. Należy monitorować sytuację ucznia oraz zespołu klasowego, objąć ich pomocą psychologiczno-pedagogiczną, a w razie potrzeby pedagog szkolny/specjalista przekazuje

rodzicom (prawnym opiekunom) ucznia/uczniów adresy specjalistycznych placówek udzielających pomocy.

d) śmierć samobójcza poza terenem szkoły i/lub w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych i o charakterze opiekuńczo-wychowawczym

1. Niezwłoczne poinformowanie o zaistniałym fakcie Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły, wychowawcy klasy i pedagoga szkolnego/specjalistę przez pracownika szkoły, który powziął taką informację.
2. Skontaktowanie się z rodzicami ucznia celem pozyskania informacji o okolicznościach zdarzenia.
3. Zawiadomienie policji, prokuratury oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Dostosowanie się do zaleceń służb interweniujących.
4. Zebranie informacji na temat przyczyn i okoliczności zdarzenia. Współpraca ze służbami interweniującymi.
5. Objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną zespołu klasowego i udzielenie wsparcia rodzicom (opiekunom prawnym) ucznia, który dokonał samobójstwa.
6. W razie potrzeby pedagog szkolny/specjalista przekazuje rodzicom (prawnym opiekunom) ucznia/uczniów adresy specjalistycznych placówek udzielających pomocy.

28. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej)

1. Omówienie form postępowania wobec uczniów szkoły z członkami Rady Pedagogicznej w zaistniałej sytuacji.
2. Zapewnienie uczniom możliwości uczestniczenia w ceremonii pogrzebowej.
3. Monitorowanie sytuacji zespołu klasowego, udzielenie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, uwzględniającej elementy odreagowania na godzinach wychowawczych, innych lekcjach.
4. Udzielenie pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego.
5. W razie potrzeby pedagog szkolny/specjalista przekazuje rodzicom (prawnym opiekunom) uczniów adresy specjalistycznych placówek udzielających pomocy.

29. Procedura postępowania w przypadku nieuzasadnionego przebywania osoby nieupoważnionej na terenie szkoły

1. Poproszenie osoby przebywającej w sposób nieuzasadniony na terenie szkoły o jej opuszczenie.
2. W przypadku odmowy opuszczenia terenu Szkoły powiadomienie Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły.
3. Przekazanie osobie nieuprawnionej, która znajduje się na terenie szkoły, informacji, że w razie nieopuszczenia go zostanie wezwana policja.
4. Wezwanie Policji, jeśli wcześniejsze próby nie przyniosły skutku.

30. Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia napastników do obiektu

1. Próba skontaktowania się z policją.
2. Podjęcie działań mających na celu ochronę uczniów przed atakiem (ukrycie się, przyjęcie bezpiecznej pozycji na podłodze).

3. Uspokojenie uczniów – zapanowanie w miarę możliwości nad własnymi emocjami. Niepodejmowanie działań mogących spowodować eskalację zachowań agresywnych napastników.
4. W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikiem wykonywanie ściśle jego poleceń.
5. W miarę możliwości udzielanie pomocy osobom najbardziej poszkodowanym.
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia, nie pozwolenie uczniom na wychodzenie z pomieszczenia oraz wyglądanie przez drzwi i okna.
7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonywanie poleceń grupy antyterrorystycznej.
8. Współpraca ze służbami interweniującymi.

31. Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego

1. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, zgłasza ten fakt Dyrektorowi lub Wicedyrektorowi Szkoły. W przypadku znalezienia podejrzanego przedmiotu o niewiadomym pochodzeniu – zabezpieczenie w miarę możliwości rejonu zagrożenia.
2. Dyrektor lub Wicedyrektor powiadamia odpowiednie służby. Do czasu ich przybycia przeprowadza ewakuację budynku. Nauczyciele, dbając o bezpieczeństwo uczniów, niezwłocznie udają się z nimi do wyjścia i w miejsce wskazane przez Dyrektora lub Wicedyrektora Szkoły.
3. Po przybyciu na miejsce odpowiednich służb przejmują one dalsze kierowanie akcją.
4. Dyrektor lub Wicedyrektor Szkoły powiadamia rodziców o zdarzeniu.
5. Organizuje i udziela pomocy służbom ratowniczym i policji w przypadku ich działań. 6. Podejmuje decyzje o dalszej organizacji pracy szkoły w danym dniu. Organizuje interwencję grupową dla uczniów i nauczycieli.

32. Procedura postępowania po wybuchu bomby

1. Ocena sytuacji pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnienie się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Poinformowanie odpowiednich służb.
3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
4. Przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
5. Po przybyciu na miejsce odpowiednich służb przejmują one dalsze kierowanie akcją.

33. Procedura przeniesienia ucznia do klasy równoległej

1. Wykroczenia stanowiące podstawę złożenia wniosku na Radzie Pedagogicznej przez wychowawcę o przeniesienie ucznia do klasy równoległej:
  - 1) świadome działanie stanowiące zagrożenie życia lub skutkujące uszczerbkiem zdrowia dla innych uczniów lub pracowników szkoły;

- 2) używanie środków odurzających, w tym alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków;
  - 3) fizyczne i psychiczne znęcanie się nad członkami społeczności szkolnej lub naruszanie godności, uczuć religijnych lub narodowych;
  - 4) dewastacja i celowe niszczenie mienia szkolnego;
  - 5) wulgarne i/lub agresywne odnoszenie się do nauczycieli i innych członków społeczności szkolnej;
  - 6) stwarzanie sytuacji zagrożenia publicznego;
  - 7) notoryczne łamanie postanowień Statutu Szkoły, mimo zastosowania wcześniejszych środków dyscyplinujących;
  - 8) konflikt rówieśniczy;
  - 9) utrudnianie nauczycielom prowadzenie lekcji, wpływający tym samym negatywnie na warunki nauki innych uczniów;
2. Gdy uczeń narusza postanowienia statutu lub wewnętrznych regulaminów szkoły, szkoła ma prawo zastosować wobec ucznia następujące kary:
- a. obniżenie oceny z zachowania.
  - b. upomnienie ustne wychowawcy przed klasą z wpisem do e-dziennika,
  - c. upomnienie dyrektora szkoły;
  - d. nagana dyrektora.
3. W przypadku ucznia, w stosunku do którego zostaną wyczerpane wszystkie w/w kary, a uczeń nadal popełnia rażące wykroczenia przeciw prawu szkolnemu, stanowi zły przykład dla innych, wówczas wychowawca klasy może skierować wniosek do dyrektora szkoły o przeniesienie ucznia do klasy równoległej.
4. Dyrektor szkoły przedstawia na posiedzeniu Rady Pedagogicznej wniosek wychowawcy klasy o przeniesienie ucznia do klasy równoległej.
5. Uczeń może się zwrócić o opinię do Samorządu Uczniowskiego.
6. Wychowawca ma obowiązek przedstawić Radzie Pedagogicznej pełną analizę postępowania ucznia jako członka społeczności szkolnej. Podczas przedstawiania analizy, wychowawca klasy zobowiązany jest zachować obiektywność. Wychowawca klasy informuje RP o zastosowanych dotychczas środkach wychowawczych i dyscyplinujących, zastosowanych karach regulaminowych, rozmowach ostrzegawczych, ewentualnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej itp.
7. Rada Pedagogiczna wysłuchuje również opinii wychowawcy klasy, do której uczeń po głosowaniu miałby zostać przeniesiony.
8. Rada Pedagogiczna w głosowaniu, po wnikliwym wysłuchaniu stron, podejmuje uchwałę dotyczącą danej sprawy.
9. Rada Pedagogiczna powierza wykonanie uchwały Dyrektorowi szkoły.
10. Uczniowi i jego rodzicom, prawnym opiekunom przysługuje prawo do odwołania się od decyzji dyrektora szkoły o przeniesieniu ucznia do innej klasy do organu sprawującego nadzór pedagogiczny w terminie 14 dni od doręczenia decyzji, za pośrednictwem Dyrektora.
11. Dyrektor szkoły, jeżeli uzna, że odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, może wydać nową decyzję, w której uchyli lub zmieni zaskarżoną decyzję. Nie przesyła wówczas odwołania do Kuratora Oświaty (art. 132. § 1 i art. 133 kpa).

12. W trakcie całego postępowania odwoławczego uczeń ma prawo uczęszczać na zajęcia szkolne do tej samej klasy, do czasu otrzymania ostatecznej decyzji, chyba że decyzji tej nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

12. Decyzja może być natychmiast wykonana tylko wtedy, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego.

13. Decyzja zawiera:

- a) oznaczenie organu administracji publicznej;
- b) datę wydania;
- c) oznaczenie strony lub stron;
- d) powołanie podstawy prawnej;
- e) rozstrzygnięcie;
- f) uzasadnienie faktyczne i prawne; (wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji z przytoczeniem przepisów prawa art. 107 § 3 kpa);
- g) pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania;
- h) podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji, a jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego – kwalifikowany podpis elektroniczny.

14. Decyzję dyrektor dostarcza pełnoletniemu uczniowi lub rodzicom/prawnym opiekunom ucznia niepełnoletniego. Decyzję doręcza się stronom na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

34. Procedura postępowania w przypadku skreślenia pełnoletniego ucznia z listy uczniów

1. Uczeń który skończył 18 lat nie podlega obowiązkowi nauki, jednak nadal może uczęszczać do szkoły, aż do jej ukończenia.
2. Skreślenie ucznia z listy uczniów może nastąpić po wykorzystaniu wszystkich możliwości oddziaływania wychowawczego na ucznia, w tym pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
3. Skreślenie ucznia z listy uczniów następuje w trybie postępowania administracyjnego.
4. Wniosek o skreślenie ucznia z listy musi być złożony w formie pisemnej.
5. Skreślenie następuje na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej w przypadkach rażącego i wielokrotnego naruszania obowiązków statutowych, ponieważ uczeń, będąc osobą pełnoletnią, powinien wiedzieć, że uczęszczając do szkoły musi podporządkować się obowiązującym w niej regulacjom wewnętrznym. Powinien także mieć świadomość, iż jego niestosowne i niezgodne ze statutem postępowanie może demoralizować młodszych kolegów. Ponadto, częste utrudnianie nauczycielom prowadzenia zajęć lekcyjnych skutkuje obniżeniem poziomu nauczania pozostałych uczniów. W zaistniałej sytuacji kierownictwo szkoły jest zobowiązane podjąć zdecydowane działania umożliwiające prowadzenie nauczania w sposób niezakłócony przez ucznia, który notorycznie narusza zasady określone w procedurach skreślenia ucznia.

6. Podstawą do wniosku o skreślenie mogą być:

A stwarzanie sytuacji zagrażających życiu, zdrowiu i bezpieczeństwu uczniów lub pracowników szkoły;

B stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej w stosunku do osób trzecich;

C dopuszczanie się hejtu w Internecie, tj. zamieszczanie nienawistnych, poniżających treści, niekoniecznie w formie pisemnego komentarza, ale też grafik (w tym memów), video, nagrań, przekraczających granice kulturalnej wypowiedzi, akty cyberprzemocy;

D spożywanie alkoholu, palenie tytoniu i e-papierosów, a także zażywanie narkotyków, używek i środków psychotropowych oraz bycie pod ich wpływem na terenie szkoły oraz w trakcie imprez organizowanych przez szkołę;

E posiadanie, rozprowadzanie oraz namawianie do zażywania narkotyków, używek lub substancji psychotropowych;

F umyślne niszczenia mienia szkolnego;

G dopuszczanie się kradzieży;

H fałszowanie dokumentów szkolnych i państwowych;

I zaprzestanie uczęszczania do szkoły i przez dłuższy okres nieudzielanie informacji o powodach nieobecności przez ucznia pełnoletniego lub rodzica/prawnego opiekuna;

J uchylanie się od realizacji obowiązku nauki poprzez liczne nieobecności, których łączna liczba przekracza 50% wszystkich godzin;

K wyłudzenie (np. pieniędzy), szantaż, przekupstwo;

L znieważenie funkcjonariusza publicznego;

M popełnienie innych czynów karalnych w świetle Kodeksu Karnego;

7. Gdy podjęte działania w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz współpraca z rodzicami/prawnymi opiekunami nie przynoszą skutków, następuje wszczęcie procedury skreślenia ucznia z listy uczniów.

8. Dyrektor szkoły zapoznaje się z dokumentacją dotyczącą ucznia podlegającego niniejszej procedurze oraz efektami podjętych działań związanych z pomocą psychologiczno-pedagogiczną i współpracą z jego rodzicami/prawnymi opiekunami.

9. O skreślenie ucznia z listy może wnioskować do Dyrektora wychowawca klasy lub inny członek Rady Pedagogicznej, Dyrektor jednocześnie informuje rodziców/prawnych opiekunów ucznia o wszczęciu procedury.

10. Dyrektor szkoły przedstawia Radzie Pedagogicznej wniosek o skreślenie pełnoletniego ucznia z listy uczniów.

11. Rada Pedagogiczna opiniuje, w formie uchwały, decyzję Dyrektora w sprawie skreślenia pełnoletniego ucznia z listy uczniów.

12. Rada Pedagogiczna podejmuje uchwałę (zgodnie z regulaminem Rady Pedagogicznej) w sprawie skreślenia z listy uczniów, sporządza się protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej uwzględniający wszystkie informacje mające wpływ na podjęte uchwały.

13. Dyrektor szkoły może zwrócić się o opinię do Samorządu Uczniowskiego. Samorząd Uczniowski winien wydać opinię w terminie do 7 dni w formie opinii. Zostaje tym samym uruchomiony tryb współdziałania organów, niemniej opinia nie jest wiążąca dla dyrektora, a zatem nie decyduje o wyniku postępowania. Opinia włączana jest do akt sprawy

14. Dyrektor szkoły wydaje decyzję w sprawie skreślenia z listy uczniów i informuje o niej ucznia i jego rodziców/opiekunów prawnych oraz pracodawcę w przypadku uczniów – pracowników młodocianych.

15. Wykonanie decyzji następuje po upływie terminu przewidzianego na odwołanie lub natychmiast, jeżeli decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

16. Uczniowi i jego rodzicom/prawnym opiekunom przysługuje prawo do odwołania się od decyzji dyrektora szkoły o skreśleniu pełnoletniego ucznia z listy uczniów do organu sprawującego nadzór pedagogiczny w terminie 14 dni od doręczenia decyzji, za pośrednictwem Dyrektora.

17. Dyrektor szkoły, jeżeli uzna, że odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, może wdać nową decyzję, w której uchyli lub zmieni zaskarżoną decyzję. Nie przesyła wówczas odwołania do Kuratora Oświaty (art. 132. § 1 i art. 133 kpa).

18. W trakcie całego postępowania odwoławczego uczeń ma prawo uczęszczać na zajęcia szkolne do czasu otrzymania ostatecznej decyzji, chyba że decyzji tej nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

19. Decyzja może być natychmiast wykonana tylko wtedy, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego.

20. Dyrektor szkoły dokonuje aktualizacji w księdze uczniów poprzez wpis o skreśleniu pełnoletniego ucznia z listy uczniów szkoły po upływie czasu przewidzianego na odwołanie, jeśli decyzji nie nadano rygoru natychmiastowej wykonalności. W przypadku wniesienia odwołania należy wstrzymać jej wykonanie do czasu rozpatrzenia odwołania przez odpowiednią instytucję.

21. Decyzja o skreśleniu ucznia pełnoletniego z listy uczniów zawiera:

- a) oznaczenie organu administracji publicznej;
- b) datę wydania;
- c) oznaczenie strony lub stron;
- d) powołanie podstawy prawnej;
- e) rozstrzygnięcie;
- f) uzasadnienie faktyczne i prawne; (wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji z przytoczeniem przepisów prawa art. 107 § 3 kpa);
- g) pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania;
- h) podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji, a jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego – kwalifikowany podpis elektroniczny.

22. Decyzję dyrektor dostarcza pełnoletniemu uczniowi lub rodzicom ucznia niepełnoletniego. Decyzję doręcza się stronom na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

35. Procedura tworzenia i wdrażania wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego

Rodzice dostarczają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ucznia z niepełnosprawnością do sekretariatu szkoły.

1. Po wpłynięciu dokumentu Dyrektor szkoły powołuje Zespół, w skład którego wchodzi wszyscy nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem. Koordynatorem Zespołu jest wychowawca klasy.
2. W terminie 30 dni od daty wpływu dokumentu, Zespół dokonuje Wielospecjalistycznej Oceny Poziomu Funkcjonowania Ucznia oraz opracowuje Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny - z uwzględnieniem diagnozy, zaleceń i wniosków zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.
3. Wychowawca informuje członków Zespołu o miejscu i terminie posiedzeń - co najmniej 7 dni przed wyznaczonym terminem.
4. Rodzice/prawni opiekunowie ucznia albo pełnoletni uczeń ma prawo uczestniczyć w spotkaniach Zespołu, a także w opracowaniu i modyfikacji Programu oraz dokonywaniu wielospecjalistycznych ocen.
5. Wychowawca informuje rodziców/prawnych opiekunów ucznia albo pełnoletniego ucznia pisemnie (zał. nr 1) o miejscu i terminie posiedzeń Zespołu - co najmniej 2 dni przed wyznaczonym terminem.
6. W spotkaniach Zespołu mogą także uczestniczyć:
  - a) na wniosek Dyrektora szkoły - przedstawiciel poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej lub pomoc nauczyciela,
  - b) na wniosek lub za zgodą rodziców/prawnych opiekunów ucznia, albo pełnoletniego ucznia - inne osoby, w szczególności lekarz, psycholog, pedagog, logopeda lub inny specjalista, itp.
7. Zespół opracowuje IPET, który uwzględnia:
  - a) zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w szczególności przez zastosowanie odpowiednich metod i form pracy z uczniem;
  - b) zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, ukierunkowane na poprawę funkcjonowania ucznia, w tym – w zależności od potrzeb – na komunikowanie się ucznia z otoczeniem z użyciem wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC) oraz wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu szkolnym, w tym w przypadku:
    - ucznia niepełnosprawnego – działania o charakterze rewalidacyjnym,
    - ucznia niedostosowanego społecznie – działania o charakterze resocjalizacyjnym,
    - ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym – działania o charakterze socjoterapeutycznym;
  - c) formy i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane;

- d) działania wspierające rodziców/opiekunów prawnych ucznia oraz – w zależności od potrzeb – zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi, innymi instytucjami oraz podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi i młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii;
- e) zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia, a także:
- f) zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- g) formy współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia w zakresie:
- realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego;
  - określenia warunków do nauki, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów;
  - określenia zajęć specjalistycznych;
  - określenia innych zajęć odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne;
  - określenia sposobu integracji uczniów ze środowiskiem rówieśniczym, w tym z uczniami pełnosprawnymi;
  - określenia sposobów przygotowania uczniów do samodzielności w życiu dorosłym;
  - określenia zakresu dostosowania warunków organizacji kształcenia do rodzaju niepełnosprawności ucznia, w tym wykorzystywania technologii wspomagających to kształcenie;
  - zakwalifikowania ucznia, na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, do wybranych zajęć edukacyjnych, realizowanych indywidualnie z uczniem lub w grupie liczącej do 5 uczniów.
8. Zespół opracowuje Program po dokonaniu Wielospecjalistycznej Oceny Poziomu Funkcjonowania Ucznia, we współpracy - w zależności od potrzeb - z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną.
9. Program opracowuje się na okres, na jaki zostało wydane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, nie dłuższy jednak niż etap edukacyjny.
10. Zespół, co najmniej dwa razy w roku szkolnym, dokonuje okresowej Wielospecjalistycznej Oceny Poziomu Funkcjonowania Ucznia, uwzględniając ocenę efektywności Programu oraz w miarę potrzeb, dokonuje modyfikacji Programu. Okresowej Wielospecjalistycznej Oceny Poziomu Funkcjonowania Ucznia i modyfikacji Programu dokonuje się, w zależności od potrzeb, we współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną, a także - za zgodą rodziców/prawnych opiekunów ucznia - z innymi podmiotami.
11. Wielospecjalistyczne oceny uwzględniają w szczególności:

- a) indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne, mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia ucznia;
  - b) w zależności od potrzeb, zakres i charakter wsparcia ze strony nauczycieli, specjalistów lub pomocy nauczyciela;
  - c) przyczyny niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu ucznia, w tym bariery i ograniczenia utrudniające funkcjonowanie i uczestnictwo ucznia w życiu przedszkolnym lub szkolnym, a w przypadku ucznia realizującego wybrane zajęcia edukacyjne indywidualnie lub w grupie liczącej do 5 uczniów, napotykanne trudności w zakresie włączenia ucznia w zajęcia realizowane wspólnie z oddziałem szkolnym oraz efekty działań podejmowanych w celu ich przezwyciężenia.
12. Rodzice/prawni opiekunowie ucznia albo pełnoletni uczeń otrzymuje kopię:
- a) wielospecjalistycznych ocen,
  - b) Programu.
13. Osoby biorące udział w posiedzeniach Zespołów są obowiązane do nieujawniania spraw poruszanych na spotkaniu, które mogą naruszać dobra osobiste ucznia, jego rodziców/prawnych opiekunów, nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych lub specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, a także innych osób uczestniczących w spotkaniu Zespołu.
14. Wychowawca prowadzi nadzór nad dokumentacją, którą umieszcza w teczce pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Załącznik nr 1

Rzeszów, ...

.....

pieczęć szkoły

Szanowni Państwo

.....

.....

ZAWIADOMIENIE

dotyczące spotkania zespołu do spraw organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej
dla ucznia .....

Szanowni Państwo,

uprzejmie informuję, że w dniu ..... r. o godz. .... odbędzie się w szkole spotkanie Zespołu Nauczycieli i Specjalistów d/s Organizacji Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej.

Zapraszamy Państwa na posiedzenie Zespołu.

Z poważaniem,

.....

podpis rodzica/prawnego opiekuna

.....

podpis koordynatora zespołu

36. Procedura współpracy z rodzicami (opiekunami prawnymi)

1. Cele procedury:
  - nawiązywanie wzajemnych kontaktów oraz nadanie im statusu programowej działalności szkoły,
  - przekazywanie rodzicom (prawnym opiekunom) bieżącej informacji o postępach w nauce, potrzebach i trudnościach ucznia,
  - współdziałanie w pokonywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych,
  - tworzenie przyjaznej atmosfery, sprzyjającej współpracy, koniecznej do realizacji wspólnego frontu oddziaływań,
  - zachęcanie rodziców/opiekunów prawnych do aktywnego udziału w życiu szkoły,
  - realizowanie jednolitego systemu współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi.
2. Osobami uprawnionymi do współpracy z rodzicami (opiekunami prawnymi) są nauczyciele, wychowawcy klas, szkolni specjaliści a także Dyrektor/Wicedyrektor szkoły.
3. Sposoby komunikowania się pracowników szkoły z rodzicami (opiekunami prawnymi):
  - a) spotkania indywidualne i grupowe,
  - b) kontakty przez e-dziennik,
  - c) rozmowy telefoniczne,
  - d) listowne - za pośrednictwem poczty tradycyjnej,
  - e) informacje zamieszczane na stronie internetowej szkoły.
4. Spotkania odbywają się w formie:
  - a) zebrań ogólnych z rodzicami/prawnymi opiekunami,
  - b) zebrań ogólnych z rodzicami prawnymi opiekunami i zaproszonymi specjalistami,
  - c) zebrań klasowych z rodzicami prawnymi opiekunami (wywiadówek)
  - d) indywidualnych konsultacji,
  - e) innych spotkań wynikających z planu pracy szkoły.
5. Zasady spotkań:
  - a) informacji o sytuacji szkolnej ucznia udzielają rodzicom (opiekunom prawnym) wychowawca klasy, nauczyciele, pedagog szkolny/specjaliści, Dyrektor i Wicedyrektor Szkoły,
  - b) w uzasadnionych wypadkach, informacje mogą być przekazywane osobom upoważnionym przez rodziców prawnych opiekunów. Muszą oni jednak wcześniej powiadomić o takiej sytuacji wychowawcę klasy oraz przekazać mu pisemne upoważnienie,
  - c) spotkania wychowawców klas z rodzicami/prawnymi opiekunami (wywiadówki i konsultacje), odbywają się według harmonogramu zamieszczonego na stronie internetowej szkoły i przedstawionego rodzicom/ prawnym opiekunom na początku roku szkolnego. Mogą one mieć formę stacjonarną lub zdalną. Dyrektor szkoły (w uzasadnionych przypadkach) może zmienić ustalone terminy spotkań,
  - d) obecność rodzica/ prawnego opiekuna jest obowiązkowa – w razie nieobecności na zebraniu rodzic/prawny opiekun jest zobowiązany do skontaktowania się poprzez e-dziennik z wychowawcą klasy w ciągu tygodnia,
  - e) rodzice/prawni opiekunowie mają możliwość dodatkowego spotkania z wychowawcą klasy, nauczycielami, szkolnymi specjalistami i Dyrektorem Szkoły, po uprzednim uzgodnieniu terminu i miejsca spotkania,
  - f) w wychowawczo uzasadnionych sytuacjach, wychowawca klasy, nauczyciel, szkolni specjaliści lub Dyrektor Szkoły zaprasza rodziców/prawnych opiekunów na rozmowę w szkole w wyznaczonym i skonsultowanym z rodzicami/prawnymi opiekunami terminie,

- g) w sytuacjach problemowych i interwencyjnych wychowawca klasy, nauczyciel, szkolni specjaliści lub Dyrektor Szkoły zobowiązuje rodziców/prawnych opiekunów do natychmiastowego przyścia do szkoły,
  - h) miejscem kontaktów nauczycieli i rodziców/prawnych opiekunów na terenie szkoły są klasy lekcyjne, gabinety szkolnych specjalistów lub wyznaczone do tego miejsca,
  - i) nauczyciel nie udziela informacji rodzicom/prawnym opiekunom w trakcie prowadzonych zajęć szkolnych i w czasie pełnienia dyżurów podczas przerw.
- 6.** Podczas spotkań wychowawca klasy, m.in.:
- a) zapoznaje rodziców/prawnych opiekunów z dokumentacją szkoły (Statutem Szkoły, Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania, Procedurami, itp.),
  - b) informuje rodziców/prawnych opiekunów o funkcjonowaniu szkoły,
  - c) konsultuje z rodzicami/prawnymi opiekunami plan pracy klasy w bieżącym roku szkolnym,
  - d) zachęca rodziców/prawnych opiekunów do aktywnego udziału w życiu klasy i szkoły,
  - e) ustala tematykę zebrań,
  - f) podkreśla sukcesy indywidualne i zespołowe uczniów,
  - g) informuje rodziców/prawnych opiekunów o postępach dzieci w nauce i ich zachowaniu (indywidualna rozmowa),
  - h) omawia bieżące kwestie - problemy wychowawcze i trudności dydaktyczne (bez podawania nazwisk uczniów),
  - i) wskazuje rodzicom/prawnym opiekunom treści niezbędne do uzupełnienia ewentualnych braków,
  - j) proponuje sposoby rozwiązywania problemów, sugeruje badanie w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub konsultację u specjalisty,
  - k) przeprowadza pedagogizację rodziców/prawnych opiekunów (według potrzeb każdego zespołu),
  - l) informuje o zagrożeniu ucznia oceną niedostateczną z przedmiotu lub oceną naganną z zachowania stosownym wpisem do e-dziennika (wpis w zakładce oceny przewidywane), na dwa tygodnie przed klasyfikacją),
  - m) zapoznaje rodziców/prawnych opiekunów z zasadami przeprowadzania egzaminów zewnętrznych.
- 7.** Spotkania z rodzicami/prawnymi opiekunami dokumentowane są notatką w e-dzienniku.
- 8.** Zasady zgłaszania uwag i wniosków dotyczących pracy szkoły.
- uwagi i wnioski dotyczące ocen, zachowania uczniów, pracy szkoły, propozycji zmian itd. rodzice/prawni opiekunowie kierują najpierw do nauczyciela przedmiotu, następnie do wychowawcy klasy,
  - jeśli problem nie został rozwiązany przez nauczyciela lub wychowawcę klasy, rodzice przedstawiają go Dyrektorowi Szkoły.